

OPERATIONEEL PROGRAMMA

**ESF DOELSTELLING 2
2007-2013**

CONCEPT

Concept

28 september 2006

INHOUDSOPGAVE

1	ANALYSE	3
1.1	Vergrijzing	5
1.2	Kenniseconomie	6
1.3	Globalisering	9
2	STRATEGIE	11
2.1	Europees en nationaal beleidskader	11
2.2	Institutionele en financiële kaders	12
2.3	De keuzes voor ESF2	13
2.4	Transnationaliteit	16
2.5	Innovatie	16
2.6	Gendermainstreaming/gelijke kansen voor mannen en vrouwen	17
2.7	Ex-ante evaluatie	17
2.8	Consultatie met partners	18
2.9	Staatssteun	18
3	PRIORITEITEN EN ACTIES	20
3.1	Prioriteit 1. vergroten arbeidsaanbod en inclusieve arbeidsmarkt	20
3.2	Prioriteit 2: vergroten aanpassingsvermogen en investeren in menselijk kapitaal	23
3.3	Prioriteit 3: technische bijstand	27
4	UITVOERINGSORGANISATIE	28
4.1	Managementautoriteit	28
4.2	Certificeringsautoriteit	29
4.3	Auditautoriteit	29
4.4	Monitoring en evaluatie	29
4.5	Het monitorcomité ESF2	35
4.6	Communicatie	35
5	FINANCIEEL OVERZICHT	38
6	PROCEDURE EU	40

1 ANALYSE

In het Nationaal Strategisch Referentiekader (NSR) is onderstaande SWOT-analyse opgenomen waarin sterkten, zwakten, kansen en bedreigingen van de Nederlandse arbeidsmarkt, waar relevant voor bepaling van de ESF-inzet, op een rij zijn gezet. Doel van deze analyse is om te bepalen op welke terreinen extra inzet van de overheid nodig is. De resultaten hiervan vormen input voor het bepalen van de inhoudelijke doelstellingen. De met een asterisk (?) gemarkeerde items, zijn eerder ook benoemd in de landenspecifieke aanbevelingen aan Nederland.

a. Sterkten

- afname aantal arbeidsongeschikten door verzuimbeleid en preventie
- relatief hoge arbeidsparticipatie gemeten in banen
- veel flexibele arbeid (deeltijd, uitzend)
- vrij hoge arbeidsmarktdynamiek (vernieuwing banen)
- gemiddeld goed opgeleide huidige beroepsbevolking
- hoge arbeidsproductiviteit

b. Zwakten

- korte gemiddelde arbeidsduur ?
- mismatch onderwijs en bedrijfsleven, tekort aan (β -)technici, onderzoekers
- opleidingsniveau 22-jarigen beneden EU-doelstelling (startkwalificatie) en veel voortijdig schoolverlaters (waaronder veel allochtonen) ?
- participatie LLL onder laaggeschoolden, inactieven en oudere werknemers relatief gering ?
- slechte posities voor lager opgeleiden
- lage toename arbeidsproductiviteit in vergelijking tot andere lidstaten
- stagnatie deelname vrouwen waarbij ook aantal gewerkte uren door vrouwen relatief laag blijft ?
- hoge werkloosheid onder allochtonen ?
- relatief groot bestand arbeidsongeschikten ?
- geringe groei aantal en aandeel hoogopgeleiden
- gering aantal starters

c. Kansen

- Internationalisering / technologische ontwikkeling

- toename hooggeschoolde arbeid
- toename arbeidsaanbod als gevolg van activerender sociale zekerheid
- aantrekken economische groei

d. Bedreigingen

- arbeidsmigratie (toename laagopgeleiden)
- vergrijzing/ontgroening
- tekort aan hoogopgeleid personeel
- druk op laaggeschoolde arbeid als gevolg van technologische ontwikkelingen

De samenhang van de elementen uit deze SWOT-analyse kan nader belicht worden door ze te bezien in het bredere kader van drie belangrijke trends die sterk bepalend zijn voor de huidige beleidsuitdagingen: vergrijzing, kenniseconomie en globalisering.

1.1 Vergrijzing

De ontgroening en vergrijzing van de Nederlandse bevolking zal tot resultaat hebben dat de zogenoemde grijze druk – de verhouding tussen het aantal 65-plussers en het aantal mensen van 20-64 jaar – scherp zal stijgen, van circa 23% nu tot omstreeks 44% in 2040. Om de vergrijzingslasten te kunnen dragen, zet het kabinet in op activering van nu nog onbenut arbeidspotentieel. Groepen die nog belangrijk kunnen bijdragen aan verhoging van de arbeidsparticipatie zijn vrouwen, ouderen en minderheden. In personen gemeten bedraagt de vrouwenparticipatie 65,8% en ligt daarmee boven het EU-gemiddelde van 55,7% in 2004 en boven doelstelling van 60% voor de EU in 2010¹. Bij dit hoge participatiepercentage is uitgegaan van alle werkende vrouwen, ongeacht het aantal uren dat zij werken.

Tabel 1.1: parttime en tijdelijke arbeid in Nederland (2005)

	Part-time werk	Tijdelijk werk
Nederland	37,0%	5,4%
NL mannen	15,5%	6,9%
NL vrouwen	62,3%	3,6%
EU-25	15,2%	10,5%

Bron: EU-LFS (key indicator 21.2)

Bij omrekening naar fulltime banen zakt de vrouwenparticipatie naar 41,8% en ligt daarmee op het een-na-laagste niveau in de EU. De participatie van oudere werknemers van 55 tot 64 jaar, bedraagt 45,2% in 2004. In Europees verband is afgesproken om EU-wijd in 2010 een participatiegraad van 50% na te streven. Een land als Zweden kende in 2004 al een participatiegraad van 69,1% voor deze groep en toont daarmee dat voorbij de Europese doelstelling van 50% voor 2010, nog een belangrijk potentieel ligt. Een derde groep die belangrijk kan bijdragen, betreft de minderheden. Gemeten volgens nationale definities (waarbij enkel banen van 12 uur of meer meegeteld worden), nam de arbeidsparticipatie van deze groep tussen 1995 en 2001 snel toe van 37% in 1995 tot 50% in 2000. Sindsdien is de participatiegraad gedaald naar 47,5% in 2004.

Tabel 1.2: netto participatiegraden groepen met een achterstand op de arbeidsmarkt

	2004
Participatie overall	64,1%
Jongeren (15-24 jaar)	39,8%
Vrouwen	54,4%
Etnische minderheden	47,5%
Laag opgeleiden	47,1%*
Arbeidsgehandicapten	42,4%

Bron: CBS (enkel banen = 12uur per week; * betreft cijfer voor 2003)

Naast deze drie groepen kan tevens gewezen worden op het extra arbeidsaanbod als gevolg van een meer activerende sociale zekerheid. Een meer activerende sociale zekerheid is een speerpunt van het kabinetsbeleid en grijpt integraal aan bij groepen die achterblijven op de arbeidsmarkt. Generiek arbeidsmarktbeleid is nodig bij knelpunten die voor meer groepen gelijktijdig gelden. Het ontbreken van financiële prikkels bijvoorbeeld, belemmert niet alleen

¹ Cijfers Eurostat, 2004.

de arbeidsdeelname van laagopgeleiden, maar ook van herintredende vrouwen, ouderen en allochtonen. Met generiek beleid kunnen arbeidsparticipatiebelemmerende factoren structureel en voor zoveel mogelijk mensen tegelijk worden aangepakt.

Tabel 1.3: Opbouw WWB populatie in 2005

Populatie WWB	328.000
<i>Waarvan:</i>	
Vrouw	57%
= 45 jaar	43%
Etnische minderheden:	49%
- <i>Niet-westers</i>	38%
- <i>Westers</i>	11%

Bron: SZW, "WWB van vliegende start naar blijvend succes"

Het conjunctureel herstel dat is ingezet, biedt een belangrijke kans om de arbeidsparticipatie over de gehele linie verder te bevorderen.

1.2 Kenniseconomie

Het snel voortschrijden van de techniek, stelt hoge eisen aan onderneming en werknemer. De arbeidsproductiviteit in Nederland ligt weliswaar op een hoog niveau maar laat al langere tijd slechts geringe groei zien. Alleen 2004 vormde hierop een uitzondering. Scholing en sociale innovatie zijn belangrijke factoren om de productiviteitsgroei op een hoger niveau te brengen.

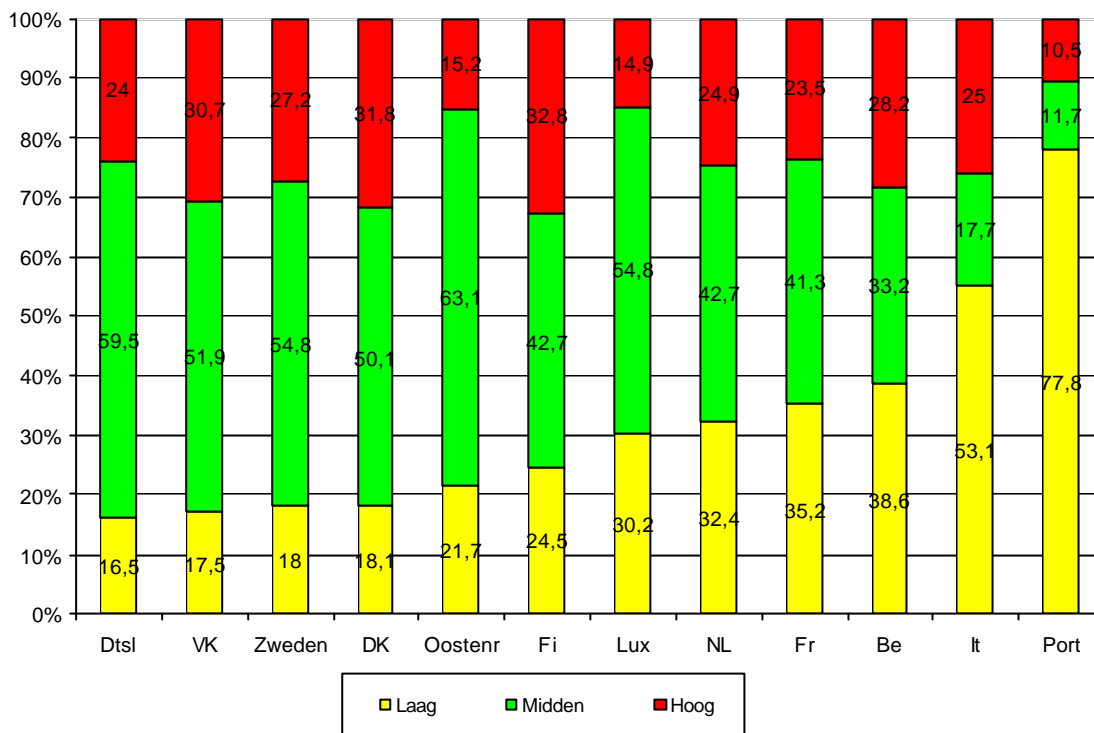
Tabel 1.4: Groei arbeidsproductiviteit (per werknemer)

	2000	2001	2002	2003	2004
Nederland	1,6%	0,1%	0,3%	0,7%	3,4%
EU-25	2,2%	0,9%	0,8%	0,9%	1,9%

Bron: ESA 95 & DG ECFIN (key indicator 17.9)

Een eerste gevolg van een toenemende kennisintensivering van de economie is een toenemende vraag naar hoger opgeleide werknemers. Hoewel Nederland beschikt over een hoogopgeleide beroepsbevolking zijn er ontwikkelingen die reden tot zorg geven. Weliswaar groeit het aantal hoogopgeleiden nog steeds, maar de verwachting is dat de vraag naar hoogopgeleiden sneller zal stijgen waardoor het tekort aan hoogopgeleiden verder zal toenemen. Voor de jaren 2005-2010 wordt de groei van de vraag naar zowel Hbo'ers als universitair opgeleiden geschat op 3,8% terwijl de instroom per jaar 3,5% respectievelijk 3,4% is. Een extra probleem hierbij is de geringe belangstelling voor bèta-studies in Nederland, terwijl een hoge uitbreidingsvraag van vooral informaticaberoepen wordt verwacht.

Figuur 1.1: Opleidingsniveau Nederland in vergelijking met andere Europese landen (2004)

Bron: Education at glance, 2004

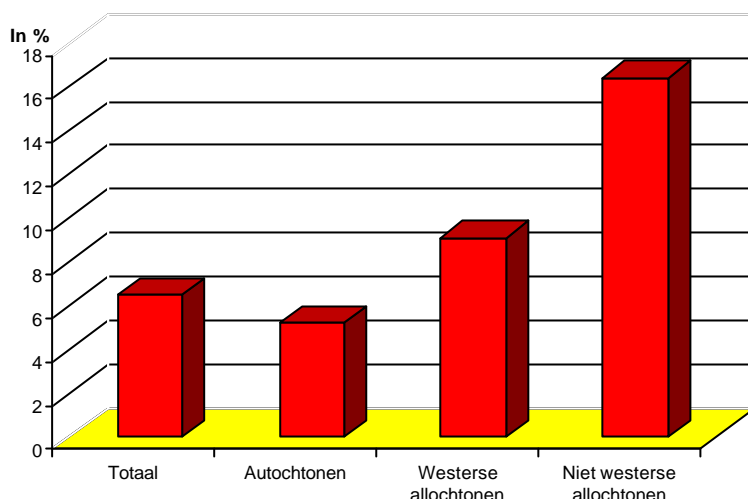
Tabel 1.6: Opleidingsniveau naar etniciteit 2004

	Autochtonen	Westerse allochtonen	Niet-westerse allochtonen	Totaal
Opleidingsniveau (%-verdeling obv EBB, beroepsbevolking 2004)				
Basisonderwijs	4,6	4,0	13,9	5,3
MAVO/VMBO	20,2	16,2	20,8	19,9
HAVO/VWO/MBO	42,6	42,6	43,1	42,6
HBO	21,3	16,9	9,8	19,9
WO	11,0	18,6	9,1	11,6
Met startkwalificatie	74,9	78,1	61,9	74,1

Bron: Samengesteld op basis van CBS Enquête Beroepsbevolking (EBB)

Voorts is de hoge voortijdige schooluitval zorgwekkend. In de afgelopen periode verlieten per jaar circa 64.000 jongeren de school zonder diploma. Dit aantal stemt overeen met circa 15%. Allochtone jongeren zijn oververtegenwoordigd in de groep voortijdige schoolverlaters. Mede hierdoor is ook de werkloosheid onder allochtonen hoog. In figuur 1.2 is de werkloosheid naar etniciteit in beeld gebracht.

Figuur 1.2: Werkloosheid naar etnische afkomst

Bron: Samengesteld op basis van CBS Statline

In Europees verband is in 2000 afgesproken om in de periode tot 2010 het percentage voortijdige schooluitval te halveren. EU-wijd vergt dit een daling naar 10%. Voor Nederland betekent dit dat voortijdig schoolverlaten moet worden teruggedrongen tot 8%. Dit percentage komt overeen met 35.000 voortijdige schooluitvallers. Er is dus voor Nederland nog een lange weg te gaan. Recent heeft het kabinet besloten tot invoering van de kwalificatieplicht tot 18 jaar, omdat vooral onder 17-jarigen de voortijdige schooluitval hoog is. Deze invoering gaat vanaf augustus 2007 in en moet leiden tot een significante daling van het aantal voortijdige schoolverlaters.

Tabel 1.7: Aantal mensen met diploma in het hoger secundair onderwijs als % van de 20-24 (2005)

	startkwalificatie
Nederland	74,7%
EU-25	77,3%
Doelstelling EU 2010	85,0%

Bron: LFS Eurostat (key indicator 23.3)

Het aantal werknemers met een opleiding op tenminste startkwalificatieniveau bedraagt in Nederland circa 75% terwijl Nederland en Europa nastreven dit percentage te laten stijgen tot 85% in 2010.

Op het punt van scholing van werkenden scoort Nederland in Europees perspectief goed. Een probleem is dat laaggeschoolden, oudere werknemers en inactieven weinig voor scholing in aanmerking komen, terwijl juist deze groepen extra kwetsbaar zijn. Door technologische ontwikkelingen verouderen hun beroepskwalificaties hetgeen tot werkloosheid kan leiden. Weliswaar krijgen laagopgeleide werkenden nog relatief veel scholing in vergelijking met andere landen, maar bedacht moet worden dat het aandeel laagopgeleiden in Nederland (mede vanwege de hoge voortijdige schooluitval) hoog is.

Tabel 1.8: Participatie leven lang leren (2005)

	Nederland	EU-25
Overall	16,6%	10,8%
Laaggeschoolden	8,6%	3,6%
Oudere werknemers (55-64 jaar)	7,5%	5,1%
Inactieven	10,7%	7,9%
Doelstelling 2010	20%	12,5%

Bron: EU LFS (key indicator 23.5)

1.3 Globalisering

De groei van internationale handelstromen en gerelateerd daaraan de snelle opkomst van lage-lonen economieën in Azië, stellen belangrijke delen van de economie aan een toenemend scherpe concurrentie bloot. Met name laaggeschoolde arbeid in exportsectoren loopt hierbij een belangrijk risico. Globalisering en de ontwikkeling in de richting van een kenniseconomie, leiden in Nederland geleidelijk tot een verschuiving van de vraag naar arbeid in de richting van hoger opgeleiden en weg van lager opgeleiden (*skill based technological change*).² Ook hebben beide trends tot gevolg dat de arbeidsmarkt sneller verandert. Dit vereist van werknemers een toenemend aanpassingsvermogen. Vooral laagopgeleiden lopen door deze ontwikkelingen het risico van kwalificatieveroudering en dus werkloosheid, doordat zij veel minder deelnemen aan scholing dan hoger opgeleiden.

Hoewel laaggeschoolde arbeid enerzijds onder druk staat, toont de arbeidsmarkt anderzijds tekorten, ook in het segment van lager geschoolden. In een grote en groeiende vraag naar vakmensen is moeilijk te voorzien. In het kader hiervan dient ook het onderwerp van arbeidsmigratie gezien te worden. De afgelopen jaren zijn in Nederland (zie tabel 1.9) relatief veel tewerkstellingsvergunningen voor werknemers uit de Midden en Oost Europese landen (MOE-landen) aangevraagd.

Tabel 1.9: Totaal aantal verleende tewerkstellingsvergunningen 2000-2005

	Afgegeven twv's voor MOE-werknemers
2000	5.487
2001	7.031
2002	10.563
2003	12.540
2004	24.728
2005	29.444

Bron: CWI.

Van alle MOE-werknemers vervult 56 procent lager geschoolde functies, terwijl de helft van het aantal uitkeringontvangers in Nederland laaggeschoold is. Deze ontwikkeling toont aan dat gemeenten en werkgevers er nog onvoldoende in slagen uitkeringsgerechtigden te stimuleren een laaggeschoolde baan aan te nemen. Het huidige gemeentelijk beleid is vooral

² J. Theeuwes, *Epur si muove. En toch beweegt het*. Utrecht 2003.

gericht op het tegengaan van instroom in de WWB (instroompreventie) enerzijds en re-integratie van kansrijken (kortdurend werklozen) en jongeren anderzijds.

2. STRATEGIE

De strategie die Nederland kiest voor het Europees Sociaal Fonds (ESF) voor de periode 2007-2013, heeft zijn basis in Europese en Nederlandse analyses en beleidslijnen op sociaal-economisch terrein. De strategie is er nadrukkelijk op gericht het streven van de Europese Unie naar een samenhangend, consistent beleid binnen Europa te ondersteunen. In dit hoofdstuk wordt uiteengezet welke keuzen zijn gemaakt bij de totstandkoming van het ESF2 programma en waarom deze keuzen gemaakt zijn. Als eerste wordt ingegaan op de Europese en nationale beleidsanalyses die de basis vormen van het programma. Vervolgens wordt aangegeven hoe financiële- en uitvoeringskaders invloed hebben op de keuzes voor het ESF. Tot slot wordt per hoofdprioriteit uiteengezet welke Nederlandse doelstellingen wel en welke niet met ESF worden ondersteund.

2.1 Europees en nationaal beleidskader

De Europese Raad heeft op **PM, (voorzien voor 6)** oktober 2006 de Strategische Richtsnoeren voor economische, sociale en territoriale cohesie vastgesteld (CSG). Deze richtsnoeren dienen onder andere als kader voor het Nationaal Strategisch Referentiekader (NSR), dat als basis geldt voor de Operationele Programma's 2007-2013. In dit Operationeel Programma (OP) wordt tevens rekening gehouden met de ESF- en Algemene Verordening zoals die op 31 juli 2006 door de Europese Raad zijn vastgesteld. Als nationale kaders gelden het Nationaal Hervormingsprogramma (NHP), de landenspecifieke aanbevelingen voor Nederland en de resultaten tot nu toe van de lopende periode.

Hoofdpunten CSG

Richtsnoer 1.3 van de CSG, die enkele eerdere richtlijnen in zich verenigt, doet aanbevelingen voor "more and better jobs". Voor de ontwikkeling van menselijk kapitaal zijn drie prioriteiten geformuleerd:

- meer mensen aantrekken en vasthouden in betaalde arbeid onder modernisering van de sociale zekerheidssystemen;
- verbetering van het aanpassingsvermogen van werknemers en ondernemingen en van de flexibiliteit van de arbeidsmarkt;
- verhoging van de investering in menselijk kapitaal door betere scholing en verbetering van de vakbekwaamheid.

In de toelichting op deze prioriteiten wordt opgemerkt dat werkgelegenheidsprogramma's en programma's voor ontwikkeling van menselijk kapitaal, gebaseerd moeten zijn op de specifieke uitdagingen van een land conform de Werkgelegenheidsaanbevelingen en Nationale Hervormingsprogramma's.

Hoofdpunten NHP

Het Nederlandse Nationaal Hervormingsprogramma 2005-2008 (NHP) is gebaseerd op de geïntegreerde richtsnoeren van de EU voor groei en werkgelegenheid. Het NHP is ingevuld in aansluiting op de sterkten en zwakten van de Nederlandse economie en het geeft een overzicht van de maatregelen van het kabinet voor de komende jaren ter versterking van het concurrentievermogen van Nederland. Het NHP onderschrijft de door de Europese Commissie als belangrijkste voor Nederland gesignaleerde uitdagingen: het vergroten van het

arbeidsaanbod en het vergroten van het innovatievermogen.³ Voor het vergroten van het arbeidsaanbod wordt geconstateerd dat er kansen liggen bij vrouwen, ouderen en allochtone Nederlanders en bij de uitbreiding van het aantal uren dat wordt gewerkt.

Hoofdpunten NSR

In aansluiting op het NHP, is in het Nationaal Strategisch referentiekader (NSR) verwoord hoe in de periode 2007-2013 de structuurfondsen kunnen bijdragen aan verbetering van het concurrentievermogen. Ook het NSR baseert zich op de eerder genoemde Europese richtlijnen en het Nationaal Hervormingsprogramma. Naast het onderwerp: “menselijk kapitaal” of: “meer en betere banen”, richt het NSR zich op de prioriteiten innovatie en kenniseconomie.

Earmarking

De Europese Raad heeft bepaald dat bij Doelstelling 2 tenminste 75% van de middelen moet worden besteed aan de Lissabondoelen die direct bijdragen aan economische groei en werkgelegenheid. Nederland heeft ervoor gekozen 100% van de ESF middelen in te zetten op de Lissabondoelstellingen. In bijlage 1 is een tabel⁴ opgenomen waarin is aangegeven hoe het ESF over de uitgavencategorieën wordt verdeeld.

2.2 Institutionele en financiële kaders

Naast bovengenoemde beleidsmatige kaders, dient in het OP ook rekening te worden gehouden met beperkingen van institutionele en financiële aard. Institutioneel vanwege het gehanteerde standpunt dat gekozen prioriteiten moeten aansluiten bij het Nederlandse beleid en de Nederlandse uitvoeringsstructuur en staatsinrichting. Waar in het “reguliere” beleid bijvoorbeeld geen sprake is van bijzondere maatregelen met betrekking tot verschillende doelgroepen, past het niet om via ESF dit beleid te doorkruisen. Waar uitvoerders een grote mate van vrijheid genieten om die problemen aan te pakken die specifiek voor hun sector, branche of regio gelden, moet het ESF-programma daar zoveel mogelijk bij aansluiten.

De financiële beperking wordt veroorzaakt door de aanzienlijke teruggang van het budget ten opzichte van de huidige programmaperiode. Deze teruggang is als volgt:⁵

Budget	Toegekend 2000-2006 (geïndexeerd prijspeil 2004)	Toegekend 2007-2013
ESF-3	1.940.000.000,-	736.439.750,-
EQUAL	212.080.000,-	0,-
TOTAAL	2.152.080.000,-	736.439.750,-
Per jaar	307.440.000,-	105.205.678,50

Voor ESF2 is in de periode 2007-2013 dus 38% van het ESF3 budget van 2000-2006 beschikbaar. Wordt EQUAL bij deze berekening betrokken, dan is maar 34% van het budget 2000-2006 beschikbaar. Een achteruitgang met meer dan 60%. Dit vraagt nadrukkelijk om het aanbrengen van focus in de nieuwe programma-periode met betrekking tot de doelstellingen en doelgroepen.

³ Het vergroten van het innovatievermogen is een van de hoofdprioriteiten voor de EFRO programma's

⁴ bijlage IV verordening (EG) Nr.1083/2006

⁵ Om te kunnen vergelijken met de voorgaande periode, wordt in dit OP uitgegaan van het prijspeil 2004. In de officiële tabellen in hoofdstuk 5 worden de lopende prijzen gebruikt.

Naast een beperking van het aantal doelstellingen en doelgroepen wordt ook gezocht naar andere wegen om “meer te doen met minder geld”. Hierbij valt te denken aan een verlaging van het ESF-financieringspercentage (zie hiervoor ook hoofdstuk 5) naar 40%, maar ook aan het verlagen, beperken of afschaffen van de subsidiabiliteit van bepaalde kosten, zoals overheadkosten, verletkosten e.a. De uitwerking van deze laatste maatregelen zal binnen het nationale juridische kader worden vormgegeven.

2.3 De keuzes voor ESF2

Nationaal programma

In het NSR wordt geconstateerd dat de Nederlandse economie zich kenmerkt door lage regionale verschillen in economische prestaties. De regionale spreiding van de werkloosheid is de allerlaagste in Europa en in absolute zin scoren alle Nederlandse regio's goed in de Europese Unie. Ook de regio's die ten opzichte van de rest van Nederland licht achterblijven, maken deel uit van de subtop. Alle Nederlandse provincies behoren bij de beste 25% van de regio's in de EU-15. Het kabinet kiest dan ook voor het vergroten van de economische groei in alle regio's en niet voor het verminderen van economische verschillen tussen de regio's. De besteding van de structuurfondsen wordt ingezet voor het versterken van het groeivermogen van alle Nederlandse regio's. Voor de periode 2007-2013 geldt ESF als nationaal programma.

Doelstellingen

Om te bepalen waar de inzet van ESF-middelen het meest effectief kan zijn, is uitgegaan van de geconstateerde zwakten van de Nederlandse arbeidsmarkt conform de SWOT-analyse van hoofdstuk 1. De hoofdstukindeling van het NHP wordt gevolgd om, afgezet tegen het kabinetsbeleid, de focus en keuzes voor de inzet van ESF te beargumenteren

1. Vergroten Arbeidsaanbod (richtsnoer 17 t/m 20)

Uit de SWOT analyse blijken zwakten op gebieden als de gemiddelde arbeidsduur, een stagnatie van deelname van vrouwen, een hoge werkloosheid onder allochtonen en een relatief groot bestand arbeidsongeschikten.

Nationaal beleid

Met het oog op het verbreden van de draagkracht voor de naderende vergrijzingskosten, maar ook gezien de doelstelling van een inclusieve samenleving, streeft het kabinet naar een zo hoog mogelijke arbeidsparticipatiegraad. In lijn hiermee voert het kabinet in de sociale zekerheid over een brede linie belangrijke hervormingen door. De hervormingen zijn er vooral op gericht de stimuleringsfunctie van de sociale zekerheid te verbeteren. Essentieel hierbij zijn activering, het voorkomen van uitval, verbeterde mogelijkheden voor re-integratie en het vinden van een balans tussen werk en zorgtaken. Hervormingen zijn doorgevoerd in de Wet Arbeidsongeschiktheid (WAO/WIA), in de Werkloosheidswet (WW) en in VUT/Prepensioen. Tevens is in 2004 de nieuwe Wet Werk en Bijstand ingevoerd waarbij zowel de budgettaire- als de beleidsverantwoordelijkheid grotendeels van het Rijk naar de gemeenten zijn overgeheveld. Door de financieringssystematiek is het voor gemeenten financieel aantrekkelijk om bijstandontvangers met een afstand tot de arbeidsmarkt naar (duurzaam) werk te leiden, zodat deze personen geen langdurig beroep op de gemeentelijke bijstandsmiddelen doen.

Het kabinet voert generiek arbeidsmarktbeleid, zij het dat specifieke obstakels voor bepaalde groepen gericht worden geslecht. Voor bestrijding van werkloosheid onder jongeren is

bijvoorbeeld de Taskforce Jeugdwerkloosheid ingesteld die naast tijdelijke acties, structurele oplossingen bewerkstelligt.

ESF-bijdrage

Het ESF levert een bijdrage aan het vergroten van het arbeidsaanbod door de mogelijkheden voor bemiddeling van inactieven naar werk te versterken door deze werkzoekenden extra uit te rusten. Daarbij heeft het kabinet vooral de groepen voor ogen die in mindere mate zijn vertegenwoordigd op de arbeidsmarkt en/of een achterstand tot de arbeidsmarkt hebben. Het gaat dan om vrouwen, ouderen, allochtonen en gedeeltelijk arbeidsgeschikten. Tevens wordt voor groepen die niet of slecht bereikt worden via reguliere re-integratiekanalen en voor wie bemiddeling nog niet mogelijk is (gedetineerden), extra re-integratie geboden.

Via het ESF kunnen scholen voor het voortgezet speciaal onderwijs en het praktijkonderwijs bijdragen aan een versterking van de ketenverantwoordelijkheid, waarbij de scholen samenwerken met arbeidsmarktinstanties om hun leerlingen zo goed mogelijk naar de arbeidsmarkt te laten doorstromen. De nazorg van de scholen gaat zich meer richten op een verbetering van de samenwerking met deze instanties, waardoor de maatschappelijke betrokkenheid bij deze leerlingen groeit.

2. Vergroten aanpassingsvermogen en investeren in menselijk kapitaal (richtsnoer 21 t/m 24)

Zwakten waar de SWOT-analyse op wijst betreffen het opleidingsniveau van 22-jarigen beneden de EU-doelstelling (startkwalificatie), met veel - vooral allochtone - voortijdig schoolverlaters, de relatief geringe participatie van Leven Lang Leren onder laaggeschoolde en oudere werknemers, de relatief slechte posities voor lager opgeleiden en de relatief geringe toename van de arbeidsproductiviteit. Tevens is sprake van een gering aantal starters.

Nationaal beleid

Het bestrijden en voorkomen van voortijdige schooluitval heeft in het kabinetsbeleid zodanige prioriteit gekregen, dat voor de komende periode diverse beleidsmaatregelen onder de noemer "Aanval op de uitval", en een fors extra budget zijn ingezet vanuit de rijksbegroting. Conform de eerste Lissabondoelstelling om tenminste 85% van alle jongeren een startkwalificatie te laten behalen, worden risico deelnemers in het MBO onderwijs intensief begeleid. Dat jongeren een startkwalificatie halen, wordt overigens niet alleen via het onderwijssysteem geregeld, maar ook via scholing op het werk en duaal leren. Onlangs zijn nadere tripartiete afspraken tussen kabinet en sociale partners op dat gebied gemaakt. Vanwege de sterke intensivering van het nationale beleid en de extra middelen voor het verkrijgen van startkwalificaties door jongeren en de bestrijding van voortijdig schoolverlaten, is afgezien van de beschikbaarstelling van ESF voor deze terreinen.

Opscholing van de beroepsbevolking is een blijvend speerpunt van het Nederlandse arbeidsmarktbeleid. Scholing van werkenden is primair de verantwoordelijkheid van de sociale partners. Naast opscholing, hecht het kabinet veel belang aan scholing die (inter)sectorale mobiliteit mogelijk maakt. Het gaat dan om omscholen van vaak wat oudere werknemers die vanwege fysieke/psychische klachten dreigen uit te vallen. Tijdig omscholen voor bredere inzetbaarheid of voor een andere branche of sector behoudt hen voor het arbeidsproces. Het kabinet subsidieert een breed pilotprogramma op dit gebied, dat concrete aanknopingspunten moet opleveren voor verdere implementatie.

De geringe groei van de arbeidsproductiviteit in Nederland kan door sociale innovatie een sterke impuls krijgen. Bij sociale innovatie wordt hier bedoeld op vernieuwing van de arbeidsorganisatie en het maximaal benutten van competenties, met als doel het verbeteren van bedrijfsprestaties en het ontplooiën van talent. Het kabinet heeft gewezen op de noodzaak om sociale innovatie te stimuleren en heeft de Sociaal economische raad (SER) gevraagd om advies, hoe sociale partners sociale innovatie kunnen bevorderen en hoe de overheid kan bijdragen. Een door het kabinet ingestelde Taskforce Sociale Innovatie concludeerde in zijn eindrapport⁶ dat de overheid bij sociale innovatie een faciliterende rol heeft.

ESF-bijdrage

Naast generieke (fiscale) maatregelen om het leren van werkenden te stimuleren, is subsidie specifiek voor scholing tot en met MBO-4 een middel. Door daarvoor de Opleidings- en Ontwikkelingsfondsen (O&O-fondsen) als aanvrager te benoemen, zijn de sociale partners tevens direct betrokken bij concreet werkgelegenheidsbeleid. Van de O&O-fondsen wordt een coördinerende en regisserende taak verwacht: zij moeten er voor zorgen dat de inzet van middelen niet alleen ten goede komt aan één bedrijf maar aan alle bedrijven in de sector. Ook hebben deze fondsen inzicht in de scholingsbehoeften van laagopgeleiden binnen hun sector. O&O-fondsen hebben ook middelen ter co-financiering; bedrijven dragen immers via afdrachten bij aan het O&O-fonds.

De doelstelling van de activiteit scholing voor werkenden laat opscholing tot en met MBO-4 (en equivalent brancheniveau) toe. Alhoewel het in Nederland gebruikelijk is dat de overheid de scholing tot startkwalificatieniveau op zich neemt en alles wat daarboven komt voor het bedrijfsleven en de particuliere aanbieders is, is in goed overleg met de sociale partners besloten om ESF voor scholing tot en met MBO-4 niveau in te zetten. Van de werkenden met startkwalificatie zit 42% in de middelbare beroepen.

Uit de ESF-periode 2000-2006 is gebleken dat de subsidie ondermeer ten goede is gekomen aan de doelgroep 'werkenden zonder startkwalificatie'. 32% van het beoogde aantal deelnemers van de O&O-fondsen betrof werkenden zonder een startkwalificatie⁷. Van de totale beroepsbevolking maken ongekwalificeerden 24% uit. Tenslotte is er ook nog een groep die wel heeft deelgenomen aan de opleiding, maar geen startkwalificatie heeft gehaald. Naast opscholing is scholing bedoeld om (inter-)sectorale mobiliteit te bewerkstelligen.

Door de vaststelling dat de overheid bij sociale innovatie een faciliterende rol heeft, leent het onderwerp zich bij uitstek voor inzet van ESF: faciliteren door middel van subsidieverstrekking. Naast innovatieve projecten die gericht zijn op de verbetering van het arbeidsproces, de arbeidsomstandigheden en de aandacht voor ondernemerschap in het onderwijs die het kabinet voorstaat, stelt de Tweede Kamer dat sociale innovatie, naast technische innovatie, van groot belang is om de concurrentiekracht van Nederland te verbeteren.⁸ De analyse van de Taskforce Sociale Innovatie, het concept-SER-advies⁹ en het Nationaal Hervormingsprogramma zijn het kader geweest voor de inrichting van de ESF-activiteit sociale innovatie. Voor dit gedeelte is slechts een klein deel van het ESF-budget geormerkt. De reden hiervoor is dat het innovatieve karakter veel onzekerheden met zich meebrengt over de absorptiecapaciteit en de uitvoeringsmogelijkheden.

⁶ Kamerstuk 27406, nr 55

⁷ Peildatum 16-11-2005. Regioplan beleidsonderzoek, De scholing voor werkenden zonder startkwalificatie, februari 2006.

⁸ TK 2005-2006, 27 406, nr 91, Algemeen Overleg over sociale innovatie van 14 juni 2006

⁹ Commissie Sociaal-Economisch Beleid, 30 mei 2006.

Bovengenoemde afwegingen leiden voor de nieuwe programmaperiode tot de volgende keuzen in prioriteiten, acties en beschikbaarstelling van middelen in het kader van ESF:

Prio	Actie	Omschrijving	Percentage	Bedrag per jaar (mln.)	Aanvrager
1		Vergroten arbeidsaanbod en inclusieve arbeidsmarkt	46%	48	
1	A	Additionele toerusting en bemiddeling van werklozen met een achterstand tot/op de arbeidsmarkt.	24%	25	CWI
1	B	Re-integratie gedetineerden, TBS-gestelden en jongeren in jeugdinstellingen	8%	8	Justitie, VWS
1	C	Praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs	14%	15	Praktijkscholen en VSO scholen
2		Vergroten aanpassingsvermogen en investeren in menselijk kapitaal	50%	53	
2	D	Projecten gericht op de verbetering van de arbeidsmarktpositie van laaggeschoolde werkenden of werkenden zonder startkwalificatie (scholing t/m MBO-4 of equivalent)	45%	47	O&O-fondsen
2	E	Sociale innovatie (gericht op verhogen arbeidsproductiviteit)	5%	5	Open (aanbesteding)
3		Technische bijstand	4%	4	
3	F	Uitvoeringskosten	4%	4	nvt
Totaal			100%	105	

(bedragen zijn vermeld in prijzen van 2004 en afgerond op hele miljoenen)

2.4 Transnationaliteit

Het Operationeel Programma ESF is een nationaal programma, dat zich richt op de Nederlandse arbeidsmarkt. Voorgaande ESF-perioden, met name de ervaringen met het communautair initiatief EQUAL, hebben echter geleerd dat het uitwisselen van ervaringen en expertise met andere EU-lidstaten goede resultaten in nieuwe inzichten kan opleveren. In verband met het relatief beperkt budget en de noodzaak tot focus is er niet voor gekozen om een aparte prioriteit voor transnationale projecten in te stellen. De managementautoriteit zal in deze ESF periode door uitwisseling van projectinformatie bijdragen aan uitstraling van ESF-resultaten over de landsgrenzen. Hoewel informatie over alle ESF-activiteiten interessant kan zijn voor andere lidstaten, zullen met name de resultaten van 'sociale innovatie' projecten zich in verband met hun vernieuwende karakter goed lenen voor uitwisseling. Tevens zal een aanzienlijk deel van de informatie over ESF in Nederland in het Engels beschikbaar worden gesteld en wordt een Engelstalige website ontwikkeld. Tot slot zal actief worden geparticipeerd in internationale bijeenkomsten voor de uitwisseling van ervaringen. Hierbij zal gebruik worden gemaakt op de expertise die onder EQUAL is opgebouwd.

2.5 Innovatie

In het voorliggende ESF programma wordt innovatie als een belangrijk element gezien. De verordening bepaalt dat de managementautoriteit de thema's voor innovatiefinanciering kiest en in partnerschap vaststelt. Er is voor gekozen – in overleg met de sociale partners – om een

klein deel van het ESF-budget te reserveren voor activiteiten gericht op sociale innovatie (zie elders in dit hoofdstuk).

Ervaring binnen EQUAL leert dat het belangrijk is om bredere toepassing te vinden voor succesvolle nieuwe methoden. Voor de mainstreaming van de projectresultaten kan gebruik worden gemaakt van de handreiking mainstreaming EQUAL, waarin de leerervaringen vanuit EQUAL zijn vastgelegd ten behoeve van beleidsmakers en –uitvoerders.

2.6 Gendermainstreaming/gelijke kansen voor mannen en vrouwen

De SWOT analyse en de Europese aanbevelingen wijzen op de gemiddeld relatief lage arbeidsduur van vrouwen en de stagnatie in de toename van de arbeidsparticipatie van vrouwen. Er is voor gekozen de gelijke kansen voor mannen en vrouwen en het slechten van de beroepen-segregatie te bevorderen, door zowel in de beoordeling als in de afrekening van projecten gericht op scholing van werkenden, de gender-dimensie mee te wegen. Er wordt getracht een impuls te geven aan het aantal vrouwen dat wordt geschoold, juist in die sectoren met een ondervertegenwoordiging aan vrouwen of in niet-traditionele vrouwenberoepen. Er zullen zowel positieve als negatieve prikkels ingezet worden. Onder de prioriteit: “Vergroten arbeidsaanbod”, kan subsidie worden ingezet die specifiek gericht is op het naar werk bemiddelen van vrouwen.

2.7 Ex-ante evaluatie

De voorgeschreven ex-ante evaluatie kent de volgende onderzoeksvragen:

- (1) Bevat het OP een adequate strategie om daarmee de kansen voor een regio of sector te benutten?
- (2) Heeft de strategie duidelijke doeleinden en prioriteiten, kunnen de doeleinden bereikt worden gezien de financiële middelen, die vrijgemaakt worden?
- (3) Is de strategie coherent met het regionaal, nationaal en Europees beleid? Hoe draagt de strategie bij aan de realisering van de Lissabon-doelstellingen?
- (4) Zijn de goede indicatoren geselecteerd voor de doeleinden en kunnen deze indicatoren en hun doelen de basis vormen voor een toekomstige evaluatie van de prestaties?
- (5) Wat zal het effect zijn van de strategie in kwantitatieve termen?
- (6) Zijn de implementatiesystemen in staat om de doelen van het programma te realiseren? Zijn er bij voorbaat belemmeringen te noemen?

In dit OP zijn de tussentijdse bevindingen en aanbevelingen van de evaluatoren in hoofdstuk 4 opgenomen. Hieronder volgt een samenvatting van het commentaar van de evaluatoren met betrekking tot de strategie (zoals in hoofdstuk 4 uitgebreid opgenomen).

De ex-ante evaluatoren onderschrijven het belang van een geconcentreerde, op de lacunes in het huidige beleid gerichte invulling van de strategie (bij een teruglopend budget). De middelen worden daar ingezet waar ook de grootste zwakten van de arbeidsmarkt zitten en waar de Nederlandse regering zich niet met nationale maatregelen op richt:

- Bij doelgroepen die het slachtoffer dreigen te worden van de tweedeling op de arbeidsmarkt, waaronder werklozen uit bepaalde groepen, (ex)gedetineerden alsook scholieren in het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs,
- Bij groepen werkenden waarbij het meest sprake is van gebrekkige scholing en die daardoor het minst bijdragen aan de ontwikkeling van de kenniseconomie,
- En in innovaties in het HRM-instrumentarium, dat bij veel arbeidsorganisaties onvoldoende tegemoet komt aan de eisen van kenniseconomie en vergrijzing; door sociale innovatie.

Het gaat voor het overgrote deel om maatregelen die bijdragen aan de realisatie van de Lissabonstrategie. De evaluatoren wijzen er op dat er in de keuze en uitvoering van de projecten aandacht nodig is dat de middelen dan ook echt zoveel mogelijk terechtkomen bij degenen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat ten slotte ook nog ontbreekt, is een korte paragraaf over de relatie van de ESF-strategie van het Doelstelling 2-programma met de EFRO-strategie uit datzelfde programma. De evaluatoren stellen wel dat het lastig is die relatie goed aan te brengen gezien het verschil in inhoud van beide programma's.

2.8 Consultatie met partners

Dit Operationeel Programma is tot stand gekomen na overleg met de relevante partners op het gebied van arbeidsmarkt en sociaal beleid. Vanaf 2004 zijn de hoofdlijnen van de knelpunten ten aanzien van concurrentiekracht en werkgelegenheid besproken in het kader van het NSR. Voor de totstandkoming van het NSR is intensief gesproken met vertegenwoordigers van alle betrokken departementen en IPO en VNG.

Specifiek in het kader van het OP ESF zijn meerdere gesprekken gevoerd met de sociale partners (VNO-NCW, FNV, CNV en MKB-NL), de vier grote steden (G4) en het Samenwerkingsverband Noord Nederland. Daarnaast heeft SZW op 22 mei 2006 een presentatie gegeven aan het onderwijsveld (ROC's, AOC's, Praktijkscholen) en zijn technische overleggen gevoerd met een aantal sectorfondsen en het CWI. Voor de stroomlijning van de interdepartementale inbreng is een ESF-werkgroep ingesteld, die vijf keer bijeen is geweest.

Om alle betrokkenen voldoende inspraakmogelijkheid te geven is op 5 april 2006 een werkconferentie georganiseerd. Genodigden hiervoor waren: sectorfondsen, sociale partners, Gemeenten (VNG en G4), BVE-raad en afgevaardigden van de ministeries van OCW, BZK, Justitie, VWS, EZ en SZW. Onderwerpen die daarbij aan bod zijn gekomen waren van beleidsmatige en technische aard. Gesproken is over thema's als 'verlichting administratieve lasten', 'programmatische aanpak' en 'focus in verband met lager budget'. Tevens zijn ideeën besproken waarmee tegemoet gekomen kan worden aan de doelstellingen van 'gendermainstreaming' en 'innovatie'.

De gesprekken voorafgaand aan de werkconferentie van 5 april bestonden uit een open communicatie waarbij de inbreng en mening van de genoemde partners is gevraagd. In de periode tot 30 juni zijn vervolgens specifieke gesprekken gevoerd om de ideeën van SZW te toetsen, waarna een besluit is genomen over de hoofdprioriteiten. In de maanden juli en augustus is vervolgens (nogmaals) gesproken met CWI, sociale partners, VNG, G4 en afgevaardigden van scholen in het Praktijkonderwijs en het Voortgezet Speciaal Onderwijs.

2.9 Staatssteun

ESF-middelen zijn als staatsmiddelen in de zin van artikel 87 EG aan te merken. O&O-fondsen zijn niet als ondernemingen aan te merken. Verstrekking van ESF-middelen kan derhalve uitsluitend als een steunmaatregel in de zin van artikel 87 EG worden aangemerkt indien:

- er sprake is van een selectieve maatregel, en
- de steun ten goede komt, direct of indirect, aan *bepaalde* ondernemingen.

Indien dat het geval is, zal de steunmaatregel worden aangemeld bij de Commissie of moet er worden voldaan aan de normen van een vrijstellingsverordening.

3. PRIORITEITEN EN ACTIES

Nederland zet voor de nieuwe ESF-periode in op twee prioriteiten en vijf acties - los van de prioriteit "technische bijstand".

Onderstaand volgt een beschrijving van de aard van de activiteiten waarvoor ESF beschikbaar staat, (*PM afhankelijk van ex-ante evaluatie*) gekwantificeerde doelen en indicatoren. Nederland gaat er van uit dat als gedurende de programmaperiode maatschappelijke of institutionele wijzigingen daartoe aanleiding geven, het programma na goedkeuring door de EC op korte termijn kan worden aangepast, zoals ook in de periode 2000-2006 is gebeurd. Bij de uitwerking van het OP zal daarom voor het eerste jaar de duur van projecten worden gemaximeerd tot één jaar.

3.1 Prioriteit 1. vergroten arbeidsaanbod en inclusieve arbeidsmarkt

Actie A: Additionele toerusting en bemiddeling van groepen met een achterstand op of tot de arbeidsmarkt

Jaarlijks beschikbaar bedrag: €25.249.363, -

Cofinanciering: werkgevers

Aanvrager: CWI

Doelgroep: werklozen, met als prioritaire groepen ouderen, vrouwen, gedeeltelijk arbeidsgeschikten, allochtonen.

Onder ouderen, vrouwen, gedeeltelijk arbeidsgeschikten en allochtone Nederlanders bevindt zich een potentieel aan niet benut, moeilijk plaatsbaar arbeidsaanbod. Deze personen slagen er minder goed in om op eigen kracht werk te vinden. Vaak is er sprake van een afstand tot de arbeidsmarkt – zeker bij vrouwen die enige tijd van de arbeidsmarkt zijn verdwenen – of zijn er andere specifieke belemmeringen. Met behulp van ESF-middelen die voor een betere toerusting van deze groepen voor de arbeidsmarkt zorgen en door samenwerking in de keten van instituties voor werk en inkomen, kan worden bewerkstelligd dat werkzoekenden - met name uit deze groepen - sneller worden bemiddeld naar werk. De duur van de arbeidsovereenkomst als ook de reikwijdte en de hoogte van het bedrag voor de extra toerusting worden in de regeling uitgewerkt.

De activiteiten van het CWI moet in gezamenlijkheid met de andere ketenpartners, gemeenten en UWV, periodiek worden bepaald in het Algemeen Ketenoverleg. De nadruk kan worden gelegd op een gebiedsgerichte aanpak dan wel op een sector of branche al of niet in combinatie met een bepaalde groep werkzoekenden. (Regionale) arbeidsmarktinformatie of een vraag vanuit de markt zal daarbij leidend zijn. Daar waar specifiek thema's aan de orde zijn die vooral in de grote steden spelen zal een accent worden gelegd op de inzet van ESF-middelen in de G31.

Afspraken gemaakt in het AKO over de inzet en de verdeling van ESF-middelen moeten ten dienste staan van de lokale en/of regionale voorgestane ontwikkeling van het arbeidsaanbod en dit niet ondermijnen. Tegen de achtergrond van de in AKO verband vastgestelde thematische inzet en verdeling van ESF-middelen kunnen door steden en CWI meerjarige afspraken worden gemaakt - in samenwerking met de andere lokale partners - over de lokale inzet ten behoeve van bepaalde groepen, bijvoorbeeld in bepaalde aandachtswijken, in aansluiting op de lokale beleidsinzet. Het ligt voor de hand dat de kansen voor de grote steden - de G31 – een doorslaggevende rol spelen bij de periodieke bepaling van de focus door het

AKO. Vertegenwoordigers van de G4 en G27 kunnen bij dit overleg worden betrokken. Het AKO zal in deze handelen binnen de geldende beleidskaders

Actie B: Re-integratie van gedetineerden, TBS-gestelden en jongeren in jeugdinstellingen

Jaarlijks beschikbaar bedrag: €8.416.454, -
Cofinanciering: Ministerie van Justitie en Ministerie van VWS
Aanvrager: Ministerie van Justitie en Ministerie van VWS
Doelgroep: (ex)gedetineerden, TBS-gestelden en jongeren in jeugdinstellingen

De arbeidsmarktpositie van (ex-)gedetineerden in Nederland is slecht. Doorgaans zijn ze langdurig werkloos, ontberen ze een startkwalificatie en zijn ze door stigmatisering als gedetineerde vrijwel onbemiddelbaar. Daarmee is het risico op sociale uitsluiting groot. Bij terugkeer in de vrije maatschappij doen ex-gedetineerden veelal een beroep op de WWB. Activiteit B beoogt de arbeidsmarktpositie van (ex-)gedetineerden in Nederland zodanig te verbeteren, dat zij uiteindelijk naar werk bemiddelbaar zijn of na detentie direct inpasbaar zijn in een arbeidsmarkt gerelateerd programma. Daarmee wordt instroom in de WWB voorkomen.

Gedetineerden zitten zelden in de gevangenis in de stad waar ze als woonachtig zijn ingeschreven. Daardoor heeft deze groep niet altijd toegang tot gemeentelijke maatregelen voor langdurig werklozen. Dit rechtvaardigt de inzet van additionele subsidiegelden uit het ESF. Met deze middelen wordt via de methodiek van individuele trajectbegeleiding (ITB), de detentietijd benut om scholing op maat te volgen en, voor wie dat is toegestaan, werkervaring bij werkgevers buiten de poort op te doen. Tevens wordt via ITB vroegtijdig aansluiting gezocht bij de WWB-gemeente waar de (ex-)gedetineerde zich na detentie zal vestigen, om het mogelijk te maken bij invrijheidsstelling zodanig het arbeidsmarkt gerelateerde programma af te maken. Bij invrijheidsstelling wordt door de ITB-er via het sociale netwerk actief bemiddeld naar betaald werk. In de periode aansluitend aan de detentie wordt nazorg geboden op deze terreinen. Door nazorg wordt het afbreukrisico van de trajecten verkleind.

De activiteit zal vier groepen bedienen:

- Volwassen gedetineerden in de laatste fases van detentie. Ze moeten gemotiveerd zijn, - indien van toepassing - een geldige verblijfsstatus hebben en hun verslavingsproblematiek moet beheersbaar zijn.
- TBS-gestelden voor wie volledige re-integratie in de vrije maatschappij op afzienbare termijn realiseerbaar is.
- Strafrechtelijk in Justitiële Jeugdinstellingen verblijvende jongeren
- Civielrechtelijk in Justitiële Jeugdinstellingen verblijvende jongeren. De verantwoordelijkheid voor deze doelgroep zal vanaf 1 januari 2008 formeel worden overgedragen van het ministerie van Justitie naar het ministerie van VWS. Omdat de opgezette methodiek en trajecten voor de betreffende doelgroep ook na deze overdracht doorgaan, is VWS mede-aanvrager bij deze activiteit.

Actie C: Praktijkonderwijs (pro) en Voortgezet speciaal onderwijs (vso)

Jaarlijks beschikbaar bedrag: €14.728.795, -
Cofinanciering: Praktijk- en VSO-scholen

Aanvrager:
Doelgroep:

Praktijk- en VSO scholen
Leerlingen Praktijk- en VSO scholen

De doelgroep bestaat uit leerlingen met deficiënties in leercapaciteiten al dan niet in combinatie met lichamelijke deficiënties. Deze leerlingen zijn niet in staat zich te kwalificeren voor een vervolgopleiding en zullen dus veelal geen startkwalificatie kunnen behalen; echter een eenvoudige reguliere baan op de arbeidsmarkt behoort tot de mogelijkheden. De groep leerlingen wordt gekenmerkt door een achterstand op velerlei gebied en met een structurele problematiek. Zonder blijvende zorg zullen veel leerlingen niet of uiterst traag geplaatst worden of na enige tijd weer uit het arbeidsproces worden gestoten. Bij een trage plaatsing zijn deze leerlingen in het nadeel, omdat wat op school moeizaam is verworven, bij hen snel verloren gaat. Het gaat dus om leerlingen die in principe geen diploma kunnen halen, maar die wel direct kunnen worden voorbereid en toegeleid naar (eenvoudige) concrete functies op de arbeidsmarkt.

De ESF middelen zullen voor het praktijk- en voortgezet speciaal onderwijs worden ingezet voor toegesneden branchegerichte cursussen ofwel gespecialiseerde beroepsgerichte opleidingen, die aan de leerlingen ter voorbereiding op de arbeidsplaats worden aangeboden; opzet van een arbeidskundig onderzoek; opzet van een praktijkervaringplaats; netwerkvorming t.b.v. stage en arbeidsplaatsen; ontwikkeling van een systeem van nazorg; ontwikkeling van specifieke informatietechnologische programma's en training docenten.

In het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO) wordt tevens beoogd een moeilijke categorie van gehandicapte en gedragsgestoorde kinderen te helpen bij een eventuele overstap naar de arbeidsmarkt door het ontwikkelen en aanbieden van een voor hen adequate arbeidsvoorbereiding en –training en bemiddeling naar de arbeidsmarkt (o.a. door de inzet van praktijkgerichte stages). Hierdoor wordt zo veel mogelijk voorkomen dat deze leerlingen na het verlaten van de school in een werkloosheids- en uitkeringssituatie terechtkomen, waaruit zij alleen met inzet van veel geld en energie gehaald kunnen worden.

Type activiteiten voor praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs:

1. Arbeidskundig onderzoek

Een arbeidskundig onderzoek kan door gecertificeerde onderzoekers vanuit de arbeidskundige branche binnen de school zelf worden uitgevoerd. Doel van het onderzoek is het bepalen van de arbeidscapaciteit in relatie tot de soort arbeid die de betrokkene kan verrichten en het verkrijgen van informatie t.b.v. het vinden van een passende arbeidsplaats.

2. Leerlingwerkplaatsen in directe samenwerking met branches en bedrijven

De leerlingwerkplaats heeft betrekking op arbeidssimulatie en –analyse.

Arbeidssimulatie betreft het vormgeven van leerzame werkomgevingen binnen het onderwijs. Daarbij gaat het om zoveel mogelijk ‘echt’ werk te creëren.

Arbeidsmarktanalyse maakt helder waaruit werk bestaat en wat daarvoor aan vaardigheden nodig is. Ook methodiekontwikkeling in het kader van arbeidssimulatie en – analyse is belangrijk omdat deze nog in de kinderschoenen staat.

3. Branchegerichte cursussen voor leerlingen, gericht op civiel effect; certificering

De leerlingen worden getraind op deelname aan het arbeidsproces in de vorm van branchegerichte cursussen. Deze worden ontwikkeld en uitgevoerd in samenwerking met het bedrijfsleven.

4. Vormgeving en intensiveren van begeleiding na het verlaten van de school, niet zijnde stagebegeleiding, op basis van een overeenkomst

(Voormalige) leerlingen voor wie dat nodig is, worden ook na het verlaten van de school gedurende een periode van maximaal een jaar begeleid. Nu gebeurt dat op minimale wijze door middel van het volgen van de leerling door de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie's (RMC). Het gaat bij ESF om uitbreiding van de rol van het onderwijs in de vorm van het uitvoeren van inhoudelijke begeleiding en loopbaanbegeleiding. Dit in samenwerking met de werkgever op basis van een overeenkomst.

Voor al deze type activiteiten geldt dat deze ondersteund kunnen worden door netwerkvorming in relatie tot arbeidsintegratie. Er zijn namelijk vele instanties betrokken bij de arbeidsintegratie van de leerling. In het belang van een goede en langdurige plaatsing op de arbeidsmarkt dient er vorm te worden gegeven aan een goede samenwerking tussen de verschillende instanties.

3.2 Prioriteit 2: vergroten aanpassingsvermogen en investeren in menselijk kapitaal

Actie D: verbetering arbeidsmarktpositie werkenden

Jaarlijks beschikbaar bedrag:	€47.342.555, -
Cofinanciering:	O&O fondsen en/of bedrijven
Aanvrager:	O&O fondsen
Doelgroep:	laaggekwalificeerde werknemers

Werkenden zonder startkwalificatie

Met deze activiteit wordt er naar gestreefd om de potentieel kwetsbare groep van werkenden zonder startkwalificatie tot opscholing te brengen. Het volgen van op kwalificatie gerichte scholing door deze groep wordt met ESF middelen ondersteund, waarbij met nadruk wordt gestimuleerd gebruik te maken van het instrument van Erkenning Verworven Competenties (EVC). Er wordt nog steeds grote waarde gehecht aan het absolute niveau van de startkwalificatie (WEB-2). Echter, er zijn ontwikkelingen gaande om daarnaast binnen sectoren het daadwerkelijke instapniveau te benoemen. Dit zogenaamde sectorstartniveau kan zowel naar boven als naar beneden afwijken van het startkwalificatieniveau en zal zijn grondslag kennen in de actueel benoemde vraag van de arbeidsmarkt. Hoewel deze ontwikkeling relevant is en een realiteit op de arbeidsmarkt weerspiegelt, zal dit niet vertaald worden naar gedifferentieerde regels voor de categorie werkenden zonder startkwalificatie. Immers voor een werkende in een sector met een sectorstartniveau lager dan WEB-2, blijft het uit macro-optiek van belang om zich te scholen op niveau WEB-2 voor de noodzakelijke employability ook buiten de (eigen) sector. Voor werkenden in een sector met juist een hoger sectorstartniveau dan WEB-2, kan gebruik worden gemaakt van de opscholingscomponent binnen deze activiteit.

Opscholing van werknemers met een secundaire beroepsopleiding

Op het niveau van secundaire beroepsopleiding is in bepaalde sectoren sprake van tekorten op de arbeidsmarkt. Om doorstroom te vergroten en het opleidingsniveau te laten matchen met de toegenomen vereisten zullen ESF middelen ook kunnen worden ingezet ten behoeve van scholing van werknemers naar hogere niveaus.

De noodzakelijke opscholing van reeds zittende werknemers heeft een aanzuigende werking aan de onderkant van de arbeidsmarkt. Opscholing met een heel niveau is geen noodzakelijke voorwaarde. Opscholing via deelcertificering behoort eveneens tot de mogelijkheden.

Sectoroverstijgende scholing

Tenslotte zal met de ESF middelen sectoroverstijgende scholing worden gestimuleerd. Hoewel in de afgelopen tijd enige verbetering zichtbaar is, moeten O&O sectorfondsen verder worden gestimuleerd om door een actiever scholingsbeleid de mobiliteit van werknemers te bevorderen. Veelal blijft de meerwaarde die een sectorfonds kan hebben, om vanuit de bestaande organisatie, structuur en financiële middelen een samenhangend employability-beleid te ondersteunen, onderbenut. Met name ter bevordering van sectoroverstijgende of intersectorale mobiliteit, met daarbij nadrukkelijk ook aandacht voor de stimulering van samenwerken tussen fondsen uit verschillende bedrijfstakken, zijn ESF middelen aan te spreken.

Actie E: Sociale innovatie

Jaarlijks beschikbaar bedrag:	€5.260.284, -
Cofinanciering:	aanvrager, betreft rechtspersonen die zich inschrijven op aanbestedingsprocedure.
Aanvrager:	rechtspersonen
Doelgroep:	bedrijven, sectoren, MKB en werknemers binnen bedrijven.

Definitie sociale innovatie:

Sociale innovatie is de vernieuwing van de arbeidsorganisatie (door middel van het innoveren van werkwijzen, -processen en arbeidsverhoudingen) en het maximaal benutten van competenties, gericht op het verbeteren van de bedrijfsprestaties en ontplooiing van talent, met als doel verhoging van de arbeidsproductiviteit.

Uitgangspunten

- De overheid speelt een faciliterende rol. Daarom zullen wel initiatieven gestimuleerd worden, maar ligt de focus op knelpunten inventariseren en belemmeringen wegnemen. Dit past uitstekend bij ESF en houdt dus in faciliteren door middel van het toekennen van subsidie.
- De thema's voor ESF sluiten aan bij de thema's die SZW onder de noemer sociale innovatie wenst te scharen.

Thema's en activiteiten

Voor de keuze van thema's en activiteiten is geput uit het concept SER-advies en de analyse van de Taskforce Sociale Innovatie waarom sociale innovatie in Nederland nog onvoldoende van de grond komt en de beschreven actiepunten om knelpunten voor sociale innovatie weg te nemen. De thema's en activiteiten zullen een leidraad zijn voor de indieners van projecten.

De Taskforce presenteert in haar eindrapport verscheidene voorbeelden van succesvolle activiteiten, die variëren van simpele initiatieven zoals een slimmer pauzerooster of arbeidsflexibiliteit, tot productiviteitsbevorderende maatregelen zoals de introductie van

winstdeling als beloningsinstrument en andere organisatorische veranderingen¹⁰. Organisaties die hun werkprocessen opnieuw inrichten, worden productiever. Ook winstdeling heeft een positieve impact op productiviteit, evenals invloed van werknemers op de bedrijfsvoering, vooral wanneer de werknemers (ten dele) georganiseerd zijn in vakbonden. Dat laatste laat zien dat overleg tussen werkgevers en werknemers over productiviteit zinvol is. Essentieel bij de organisatie van werkprocessen is flexibiliteit. Flexibele organisaties kunnen beter inspelen op veranderingen. Daarbij biedt sociale innovatie in het licht van de transitionele arbeidsmarkt ook mogelijkheden om op ondernemingsniveau flexibiliteit en zekerheid hand in hand te laten gaan (van baanzekerheid naar werkzekerheid).

Voor sociale innovatie is ook ruimte nodig voor individuele medewerkers om zich te kunnen ontplooien, en om optimaal gebruik te maken van hun talenten. Verder vraagt sociale innovatie ook om een cultuur, waar willen uitblinken de norm is, waar durf gewaardeerd wordt en waar op falen geen stigma rust. Dit geldt naast werknemers, ook voor ondernemers of werknemers die een eigen bedrijf willen starten. Het vergt een mentaliteitsverandering die al gestart moet worden in het onderwijs. Er zijn in vergelijking met andere landen weinig scholieren en studenten die een bedrijf willen starten. De Taskforce Sociale Innovatie geeft aan dat het bedrijfsleven hier een belangrijke verantwoordelijkheid heeft. Ondernemerschap moet in het onderwijs meer aandacht krijgen en gefaciliteerd worden. Door het betrekken van het bedrijfsleven bij het onderwijs kan dat worden bereikt. Stimulering en verankering van ondernemerschap in het hele onderwijsveld (van basis- tot en met wetenschappelijk onderwijs), is één van de speerpunten van het innovatiebeleid van het kabinet.

Van veel activiteiten die onder de noemer sociale innovatie kunnen worden geschaard, mogen dus positieve effecten op de arbeidsproductiviteit worden verwacht. Vanuit dat perspectief is het een zinvolle stap om projecten die tot doel hebben sociale innovatie binnen bedrijven te bevorderen, via het ESF-programma te ondersteunen. De hierboven beschreven aangrijpingspunten zijn voor de ESF-activiteit gebundeld in 3 thema's. Ook is er nog volop ruimte voor meer sociale innovatie in het MKB. Op bijna alle aspecten is slechts een minderheid van de MKB-bedrijven actief. Vandaar de keuze voor een apart MKB onderdeel. In totaal worden dus 4 thema's onderkend waarop sociale innovatie zich zal moeten richten.

	Thema	Activiteit
1	Slimmer werken – werkprocessen en omstandigheden slimmer organiseren zodat met dezelfde input (mensen, middelen en materialen) een beter resultaat kan worden bereikt	Slimmer pauzeren Herinrichten van werkprocessen Werkplekverbetering Nieuwe hulpmiddelen Optimaliseren van de verhouding tussen belasting en belastbaarheid van de werknemer (gaat met name om het verkrijgen van inzicht in wat mensen fysiek en mentaal aankunnen, in relatie tot werkdruk bijvoorbeeld)
2	Organiseren van werk Flexibelere organisaties realiseren	Flexibiliteit (contract- werktijd en functionele flexibiliteit) Arbeidstijden Flexibilisering arbeidsorganisatie

¹⁰ Zievoor het voorbeeld van de VS: Black en Lynch, 'What's driving the New Economy? The Benefits of Workplace Innovation'. FRBSF Working Paper 2003, 23 oktober 2003.

		<p>Organisatiestructuur, -inrichting en -beleid</p> <p>Flexibilisering tbv combineren werk en privé of mogelijkheden voor scholing/functiewisselingen, flexibilisering tbv de toename van inzetbaarheid bij ziekteverzuim. (Bij dit laatste gaat het niet om werkplekaanpassingen voor gehandicapten en chronisch zieken.)</p> <p>Samenwerkingsvormen/netwerkverbanden/kennisontwikkeling t.b.v. preventie ziekteverzuim en reïntegratie van werknemers.</p>
3	Nieuwe verhoudingen in arbeidsorganisaties	<p>Verbeteren kwaliteit van arbeid door inzet talenten/competenties via meer/andere taken, autoriteit en verantwoordelijkheid voor medewerkers. = Ontplooiing voor werknemers/Optimaal gebruik maken van talenten/studiemotivatie leerlingen vergroten</p> <p>Taakroulatie, uitdagend takenpakket/Bedrijfscultuur verbeteren</p> <p>Nieuwe overlegvormen</p> <p>Management vaardig tot stimuleren goed werkklimaat- en omstandigheden</p> <p>Modernisering arbeidsverhoudingen in de zin van open relaties tussen werkgever en werknemer</p> <p>Resultaatgerichte beloning en/of teambeloning (Nieuwe) competenties personeel</p> <p>Stimuleren ondernemerschap in het onderwijs</p>
4	Sociale innovatie in het MKB	<p>Bovengenoemde activiteiten gericht op MKB</p> <p>Excelleren</p> <p>Innovatief ondernemerschap</p>

In de bovenstaande tabel zijn expliciet een aantal onderwerpen niet benoemd, omdat die al in de andere activiteiten meegenomen worden, dan wel dat er reeds aandacht voor is vanuit andere instanties, dan wel dat de ESF-systematiek er minder geschikt voor is. Het gaat dan om het stimuleren van kennisverspreiding, deregulering, loopbaanplanning en scholing van werknemers op het gebied van innovativiteit (zit al in activiteit D).

Organisatorische opzet

Voor de maatregel sociale innovatie is in het OP voorlopig 5 miljoen euro per jaar beschikbaar gesteld. Daarvoor geldt 75% ESF subsidiering en 25% co-financiering. Het uitgangspunt is dat dit via open aanbestedingen, danwel via het aanvragen van subsidie gaat gebeuren. Er worden vooralsnog geen beperkingen gesteld aan het soort partijen dat de subsidie kan aanvragen danwel zich kan inschrijven op de aanbesteding. Wel moet het gaan om rechtspersonen. Ook is het van belang dat projecten daadwerkelijk in bedrijven of sectoren uitgevoerd kunnen worden. De redenen daarvoor zijn:

1. te voorkomen dat 'papieren tijgers' gesubsidieerd worden.
2. zonder concrete uitvoering in een bedrijf of sector kan er ook geen verspreiding van goede praktijken ontstaan.
3. tenslotte kan er zonder daadwerkelijke uitvoering ook geen verhoging van de arbeidsproductiviteit ontstaan.

Een adviesbureau dat zich inschrijft zal om deze redenen buiten de boot vallen, tenzij er een duidelijke samenhang is met een sector/bedrijf.

Uitvoering

Het Agentschap SZW wordt de Managementautoriteit voor ESF 2007-2013. Dit betekent dat het Agentschap de uitvoering verzorgt van het ESF in Nederland. Belangrijk is dat externe expertise het AG bijstaat bij de beoordeling van projectvoorstellen.

Randvoorwaarden voor de uitvoering zijn dat er concrete producten opgeleverd worden, die toepasbaar zijn in bepaalde sectoren en waarvan kan worden verwacht dat het de arbeidsproductiviteit verhoogt. Deze producten moeten kunnen worden verspreid als good-practice onder andere bedrijven binnen dan wel buiten de eigen sector.

3.3 Prioriteit 3: technische bijstand

Activiteit: uitvoeringskosten

Jaarlijks beschikbaar bedrag:	4.208.227, -
Cofinanciering:	SZW begroting
Aanvrager:	n.v.t.
Doelgroep:	n.v.t.

De prioriteit technische bijstand behelst uitgaven voor de uitvoering, alsmede uitgaven voor ontwikkeling en installatie van monitoringsystemen, externe evaluatie en publiciteit. Zoals vermeldt in de financiële tabel gaat het om 4% van het totale bedrag aan ontvangsten van de EC.

De technische bijstand zal vooral gebruikt voor bekostiging van de managementautoriteit. Haar primaire taken vallen uiteen in twee categorieën:

1. taken in verband met de toekenning van subsidies aan de aanvragende instanties en de controle op een rechtmatige uitvoering door aanvragende instanties en projectuitvoerders;
2. taken in verband met de informatievoorziening aan en ondersteuning van de opdrachtgever/eigenaar en Europese instanties in verband met de uitvoering van het ESF.

Daarnaast zijn er nog een aantal ondersteunende werkzaamheden op het terrein van het personeelsbeleid, inrichting van de werkplekken, financiële administratie en dergelijke. Tevens zullen de kosten van de audit- en certificerende autoriteit uit de technische bijstand betaald worden.

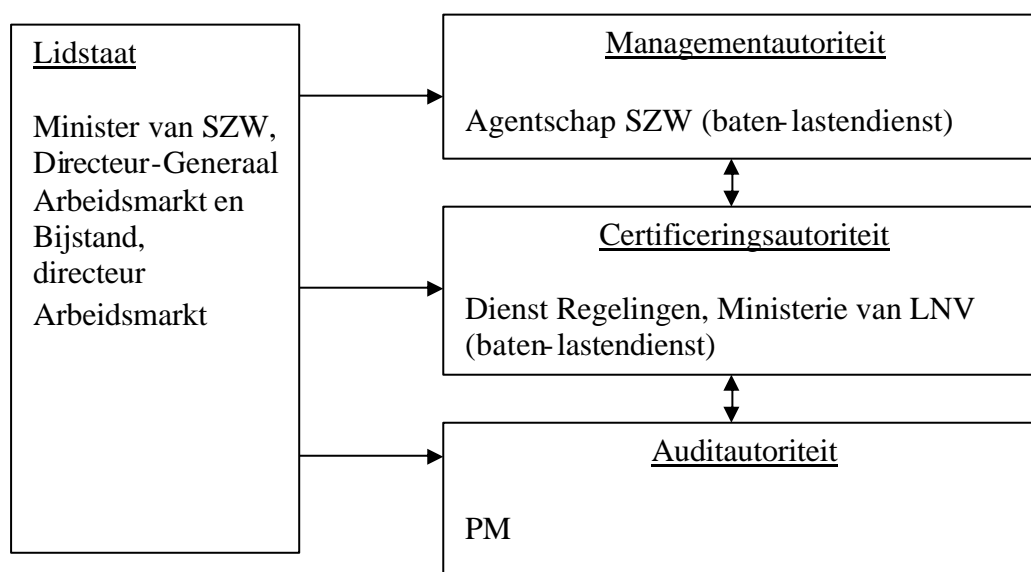
4. Uitvoeringsorganisatie

Het kabinet voert op het gebied van controle en beheer van ESF een aantal verbeteringen door ten opzichte van de voorgaande periode. De uitgangspunten daarbij zijn:

- duidelijke functiescheiding
- meer eenduidige vorm van controle
- verhogen efficiency door betere samenwerking
- 'single audit'

Dat heeft geleid tot de volgende constructie.

Bij de inrichting van het beheer voor de nieuwe structuurfondsenperiode moet naast de managementautoriteit volgens de Europese verordening een tweetal separate autoriteiten worden onderscheiden. Belangrijk is dat er voldoende scheiding is tussen de drie autoriteiten, die een functie vervullen per programma. Voor de nieuwe periode (2007-2013) is op diverse manieren studie verricht hoe deze autoriteiten binnen Nederland het beste kunnen worden ingericht en of er aanleiding is daar veranderingen in door te voeren ten opzichte van de vorige periode. Ook heeft een interdepartementale werkgroep met vertegenwoordigers uit de regio zich er over gebogen.

4.1 Managementautoriteit

De managementautoriteit heeft de volledige verantwoordelijkheid voor de werving van projecten en de toekenning van subsidies. De managementautoriteit is tevens verantwoordelijk voor de opzet en goede werking van een financieel management systeem op basis waarvan de auditautoriteit en certificeringsautoriteit hun functie kunnen uitoefenen. De managementautoriteit is tevens verantwoordelijk voor de betalingen aan de eindbegunstigden. Deze eisen zijn nader vastgelegd in de verordening. Voor het ESF wordt het Agentschap SZW als managementautoriteit aangewezen. Het Agentschap SZW voert deze functie uit in opdracht van de Directeur-generaal Arbeidsmarktbeleid en Bijstand (DG AMB) die door de minister van SZW daartoe is gemandateerd. De DG draagt de dagelijkse uitvoering van alle activiteiten die voortvloeien uit de opdrachtgeverrol op aan de directeur Arbeidsmarkt (AM).

4.2 Certificeringsautoriteit

Dit is een door de lidstaat aangewezen lichaam met als functie het certificeren van declaraties voordat ze bij de commissie worden ingediend. Een dergelijke autoriteit ziet toe op juistheid, volledigheid en rechtmatigheid van declaraties aan de Europese Commissie. De certificering van de Doelstelling 2 programma's (EFRO en ESF) wordt ondergebracht bij één organisatie: de Dienst Regelingen van het Ministerie van LNV. Door de onafhankelijke positie van de certificeerder, apart van de organisatie van de managementautoriteit die de projecten heeft beoordeeld op subsidiabiliteit, ontstaat een beduidend sterkere functiescheiding dan voorheen. De EC heeft op een dergelijke functiescheiding aangedrongen in haar 'best practice' notitie. Hiermee wordt ook bereikt dat op een uniforme en gecontroleerde wijze declaraties aan de EC worden beoordeeld.

4.3 Auditautoriteit

Het kabinet heeft het initiatief¹¹ genomen tot invoering van een nationale verklaring voor de verantwoording van besteding van EU-fondsen in gedeeld beheer in Nederland (structuurfondsen en landbouwfondsen). Het uitgangspunt voor de nationale verklaring is om op een gelijkwaardige wijze verantwoording af te leggen over besteding van EU-gelden in Nederland ten opzichte van de nationale begroting. In beide gevallen gaat het immers om belastinggeld van burgers. De minister van Financiën zal namens het kabinet voor de bedoelde Europese gelden jaarlijks een schriftelijke verantwoording afleggen over het functioneren van de financiële systemen in Nederland en de rechtmatigheid van uitgaven en afdrachten. Deze jaarlijkse verantwoording is de nationale verklaring.

De auditautoriteit (AA) is een door de lidstaat aangewezen lichaam, in ieder geval onafhankelijk van management- en certificeringsautoriteit (MA en CA), met als functie de verificatie van het effectief functioneren van het management and control systeem van het programma. PM wordt formeel benoemd als auditautoriteit voor het ESF.¹²

4.4 Monitoring en evaluatie

Onderstaand wordt beschreven welke evaluaties Nederland voorziet te gaan uitvoeren, en welke indicatoren er bij aanvang van het programma gekozen zijn. Op basis van de OP-specifieke indicatoren worden de te bereiken doelstellingen gemeten. Tevens worden de resultaten van ex-ante evaluatie beschreven. De ex ante evaluatie (in opdracht van de lidstaat uit te voeren)¹³ is uitgevoerd in de periode mei 2006-september 2006.

De inzet bij de evaluatie van het totale ESF programma 2007 – 2013 is te proberen om zoveel als mogelijk, de effectiviteit en impact van het programma in beeld te krijgen. Daarbij zal zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van bestaande informatiebestanden (zie verder bij gegevensregistratie).

Verplichte evaluaties

Er zullen gedurende de gehele programmaperiode 2007-2013 een aantal evaluatiemomenten zijn die door de managementautoriteit uitgevoerd worden:

¹¹ brief van het kabinet van 19 januari 2006 inzake het EU-tendrapport 2006 aan de Algemene Rekenkamer.

¹² Hierover vindt nog overleg plaats.

¹³ Art. 48, lid 2 Verordening (EG) 1083/2006

- (1) On-going (in opdracht van de lidstaat uit te voeren).¹⁴ Alleen verplicht bij grote wijzigingen van het OP. Bijvoorbeeld wijzigingen in de doelstellingen of wijzigingen in de financiële tabel. Overigens houdt de EC zich het recht voor om dergelijke on-going evaluaties zelf uit te voeren als zij bemerkt dat er grote afwijkingen ontstaan van de oorspronkelijk gestelde doelen.
- (2) Evaluatie over transparantie en effect van communicatiemaatregelen (in opdracht van de lidstaat uit te voeren)¹⁵
- (3) Ex post evaluatie (in opdracht van de EC uit te voeren)¹⁶. Dient 31.12.2015 voltooid te zijn. De EC zal hiervoor samenwerken met de lidstaat.

Ter toelichting bij on-going evaluaties: het betreft hier een aantal kleinere evaluaties gedurende de loop van het programma inzake de volgende onderwerpen:

- Het verloop van de gendermainstreaming. Artikel 6 van de ESF-Verordening bepaalt dat de gelijkheid van vrouwen en mannen en gelijke kansen wordt gestimuleerd door ESF.¹⁷ Ook dient een evenwichtige deelname van vrouwen en mannen aan het beheer en de uitvoering van het OP gestimuleerd te worden. Onderzoeksvraagstelling in globale zin: werkt het instrument, welke effecten heeft het instrument.
- Het verloop van de transnationaliteit. Onderzoeksvraagstelling: welke resultaten zijn bereikt.
- Sociale Innovatie. Artikel 7 van de ESF-Verordening bepaalt dat bijzondere aandacht wordt besteed aan de bevordering en integratie van innovatieve activiteiten. De maatregel sociale innovatie voorziet hierin. Gezien de inhoudelijke aard van deze maatregel, en omdat deze maatregel afwijkt van de andere maatregelen, is een specifieke evaluatie-actie nodig op projectniveau. Onderzoeksvraagstelling: in hoeverre dragen de projecten bij aan het verhogen van de arbeidsproductiviteit.
- Evaluatie in relatie tot wijziging van de financiële tabel. Nader te bepalen.
- Evaluatie in relatie tot specifieke informatievragen van bijvoorbeeld de Tweede Kamer. Nader te bepalen.

4.4.1 Indicatoren

De indicatoren sluiten aan bij die van de periode 2000-2006. Op een dergelijke manier kunnen eventueel vergelijkingen gemaakt worden met de evaluatie van de periode 2000-2006. De indicatoren zijn per maatregel bepaald.

De volgende tabel bevat de belangrijkste indicatoren voor monitoring en evaluatie van het ESF-programma 2007-2013.

Actie	Output	Resultaat/effect	Impact
Actie A	Bereikt aantal deelnemers	Aantal succesvolle trajecten Aantal realisaties van arbeidsplaatsen	Duurzame realisaties van arbeidsplaatsen
Actie B	Bereikt aantal gedetineerden	Aantal succesvolle trajecten	Duurzame realisaties van arbeidsplaatsen

¹⁴ Verordening (EG) 1083/2006, art. 48, lid 3

¹⁵ concept implementatieverordening art. 2, lid 2 (e)

¹⁶ Verordening (EG) 1083/2006, art. 49, lid 3

¹⁷ Verordening (EG) 1081/2006, art. 6

		Aantal realisaties van arbeidsplaatsen	
Actie C	Bereikt aantal scholieren	Aantal succesvolle trajecten Aantal realisaties van arbeidsplaatsen en doorverwijzingen naar vervolgonderwijs	Duurzame realisaties van arbeidsplaatsen Aantal deelnemers dat op termijn deel- (of start)kwalificaties behaalt
Actie D	Bereikt aantal werkenden	Aantal deelnemers dat deel- of startkwalificaties behaalt	Aantal deelnemers met duurzame arbeidsplaats Aantal promoties
Actie E	Bereikt aantal arbeidsorganisaties Bereikt aantal werkenden	Aantal geslaagde projecten Concrete resultaten op de dimensies 1)werkorganisatie 2)werkproces 3) ontwikkeling medewerkers	Ontwikkeling arbeidsproductiviteit op organisatieniveau Mainstreaming innovaties

4.4.2 Gegevens registratie

Voor alle bovenbeschreven evaluatiemomenten is een goede gegevensregistratie onontbeerlijk. Gegevensregistratie is vanuit meerdere invalshoeken vereist:

1. Annex X van de concept-implementatieverordening beschrijft welke outputgegevens de lidstaat moet verzamelen vanuit monitoroogpunt. Het gaat hierbij om kenmerken van deelnemers zoals geslacht, leeftijd, arbeidsmarktsituatie, lang/kortdurend werkloos (zie bijlage). Deze kenmerken zullen jaarlijks in een rapportage aan de EC dienen neer te slaan, en via het SFC-systeem elektronisch bij de EC dienen te worden aangeleverd.
2. Op basis van art. 66 lid 2 van de Verordening (EG) 1083/2006 dient het toezicht uitgevoerd te worden aan de hand van financiële indicatoren en output-, resultaat- en impactindicatoren die in het OP zijn vastgesteld.
3. In samenhang met 2. zullen gegevens verkregen dienen te worden om uitspraken over de effectiviteit en impact van het ESF te kunnen doen. Dit laatste is ondermeer een wens van de Tweede Kamer.
4. Tenslotte zal de gegevensregistratie gebruikt moeten kunnen worden om te voldoen aan de 'categorisatie' van projecten. Op basis van de implementatieverordening (art. 11 plus annex II, IIa en IIb) dienen projecten ingedeeld te worden naar categorieën op basis waarvan de EC meer inhoudelijke informatie wil aanleveren aan het Europe Parlement. Jaarlijks moeten projecten onder meer gerubriceerd worden naar soort projecten en in welke regio ze plaatsvinden bijv. projecten voor zelfstandig ondernemerschap, of projecten inzake het verbeteren van de toegang van vrouwen op de arbeidsmarkt. Tevens moet de lidstaat opgeven hoeveel de uitgaven geweest zijn, gerubriceerd naar – soort project, - regio, - soort gebied (bijv. platteland dan wel stedelijk) etc. Gezien de link naar de financiële stromen betreft het hier een ander niveau van gegevensverzameling dan vermeld onder 1.

Er wordt getracht om projecten ten behoeve van de gegevensregistratie zo min mogelijk te belasten. Dit zou kunnen via het koppelen van gegevens, via het burgerservicenummer (nu nog: sofinummer). Projecten hoeven dan minder gegevens aan het Agentschap aan te leveren dan nu het geval is, omdat via het BSN buiten de projecten om koppeling plaatsvindt om de deelnemerskenmerken (op geaggregeerd niveau) te weten te komen. Ook voor de impactindicatoren is een dergelijke koppeling van belang. E.e.a. is afhankelijk van de inwerkingtreding van het wetsvoorstel algemene bepalingen burgerservicenummer, en afhankelijk van de privacywetgeving en afhankelijk van de mate waarin het CBS de beschikking heeft over de benodigde gegevens voor de evaluatie. Wel zal het AG gegevens deels zelf verzamelen, omdat sommige gegevens onontkoombaar bij de projecten opgevraagd dienen te worden om de subsidiabiliteit van projecten te kunnen beoordelen, of om de subsidievaststelling te kunnen afgeven (denk aan aantal en soort opleidingstrajecten).

4.4.3 Resultaten ex-ante evaluatie.

Onderzoeksbureau Research voor beleid is aangetrokken om de ex-ante evaluatie uit te voeren. Zij doen dit in samenwerking met onderzoeksbureau EIM. Het onderzoeksbureau heeft een eerste reactie gegeven op het concept OP. Zij geeft aan dat naar haar mening het OP ESF voor 2007-2013 op basis van een correcte arbeidsmarktanalyse en een op het nationale beleid aansluitende en aanvullende strategie een vijftal maatregelen kent die zullen bijdragen aan het bereiken van de Lissabondoelstellingen en de verder verbetering van de werking van de Nederlandse arbeidsmarkt.

Hoofdstuk 1: De Nederlandse Arbeidsmarkt

De ex ante evaluatoren onderschrijven de inhoud van de SWOT-analyse. Deze geeft goed de dominante thema's op de huidige Nederlandse arbeidsmarkt weer. Dit gebeurt door een analyse van de centrale thema's vergrijzing, de kenniseconomie en de specifieke problemen met het lage opleidingsniveau van allochtonen en de globalisering. Wel zou naar mening van de evaluatoren iets meer kunnen worden ingegaan op de te verwachten toekomstige ontwikkelingen op het gebied van vergrijzing en tweedeling. Dat zou mogelijk tot de conclusie hebben geleid dat de vergrijzing bij ongewijzigd beleid niet alleen tot een personeelstekort leidt, maar ook gevolgen kan hebben binnen arbeidsorganisaties. De gekozen strategie van verhoging van de arbeidsparticipatie, scholing van werkenden en sociale innovatie sluit overigens prima op deze mogelijke gevolgen van vergrijzing aan. Ook wordt voorspeld dat de tekorten door de vergrijzing, de gunstige conjunctuur en de traditioneel betere kansen op werk van tweede- en derde generatie allochtonen de werkloosheid onder deze doelgroep doen afnemen. Deskundigen benadrukken echter dat het zaak is beleid te ontwikkelen voor laag opgeleide allochtonen en nieuwkomers. De strategie van het programma sluit hier goed op aan. Verder schatten sommige instanties, zoals het CPB, de gevolgen van globalisering minder ernstig in dan deze arbeidsmarktanalyse. Wel is het nodig de uitdagingen op het gebied van ontwikkeling van de kenniseconomie op te pakken. Ook dit krijgt een vervolg bij de strategie en maatregelen van het programma.

De opleidingscomponent van regionale verschillen had een meer prominente plaats in de analyse mogen hebben. Ten eerste verschilt het opleidingsniveau van de beroepsbevolking sterk (11% hoger opgeleiden in Emmen; 51% in Utrecht zijn de extremen). In de tweede plaats ontstaan door de verwachte demografische en economische ontwikkelingen stevige verschillen tussen regio's in de tekorten aan personeel met bepaalde opleidingsachtergronden. Dat geldt met name voor de techniek, de zorg en hoger opgeleide specialisten. Ook aan deze verschillen is overigens tegemoet te komen wanneer de projecten binnen de betreffende

maatregelen in het programma zich specifiek op deze opleidingsverschillen en tekorten zullen richten. Een niet genoemd zwak punt van de Nederlandse arbeidsmarkt is ten slotte de geringe intersectorale mobiliteit. Ook aan de bestrijding daarvan kan het programma door scholing van werkenden een bijdrage aan leveren.

Hoofdstuk 2: Strategie

De ex ante evaluatoren onderschrijven het belang van een geconcentreerde, op de lacunes in het huidige beleid gerichte invulling van de strategie (bij een teruglopend budget). De middelen worden daar ingezet waar ook de grootste zwakten van de arbeidsmarkt zitten en waar de Nederlandse regering zich niet met nationale maatregelen op richt:

- Bij doelgroepen die het slachtoffer dreigen te worden van de tweedeling op de arbeidsmarkt, waaronder werklozen en met werkloosheid bedreigden uit bepaalde groepen, (ex)gedetineerden alsook scholieren in het praktijkonderwijs en voortgezet speciaal onderwijs,
- Bij groepen werkenden waarbij het meest sprake is van gebrekkige scholing en die daardoor het minst bijdragen aan de ontwikkeling van de kenniseconomie,
- En in innovaties in het HRM-instrumentarium, dat bij veel arbeidsorganisaties onvoldoende tegemoet komt aan de eisen van kenniseconomie en vergrijzing; door sociale innovatie.

Het gaat voor het overgrote deel om maatregelen die bijdragen aan de realisatie van de Lissabonstrategie.

Wel willen de evaluatoren er op wijzen dat er – binnen de filosofie van het huidige programma - in de keuze en uitvoering van de projecten aandacht ervoor nodig is dat de middelen dan ook echt zoveel mogelijk terecht komen bij degenen met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt c.q. de grootste problemen zich hierop te handhaven. Werkzoekenden dan wel werkenden met nog wel enige opleiding en competenties komen bij een arbeidsmarkt met groeiende vraagtekorten toch wel aan een baan of ontvangen de benodigde training van hun werkgevers zonder ESF-interventie.

Wat ten slotte ook nog ontbreekt, is een korte paragraaf over de relatie van de ESF-strategie van het Doelstelling 2-programma met de EFRO-strategie uit datzelfde programma. Het lijkt overigens ook lastig die relatie goed aan te brengen gezien de inhoud van beide programma's.

Hoofdstuk 3: Prioriteiten en activiteiten

Boven is reeds gesteld dat prioriteiten en activiteiten goed aansluiten op de strategie om ESF met name in te zetten op doelgroepen die met het huidige beleid minder gemakkelijk zijn te bereiken en op een aantal aan de kenniseconomie gerichte maatregelen die de activiteiten van bedrijven en sectoren op dat vlak versterken.

Over de individuele acties is het volgende op te merken:

- A. De inzet van extra middelen op groepen die met het huidige re-integratie-instrumentarium minder goed worden bereikt is (in de voorgestelde omvang) een goede zaak. Door CWI de voortrekkersrol te geven wordt voorkomen dat er eerst tot zes maanden na de werkloosheidsdatum wordt gewacht voordat sprake is van re-integratie. Bovendien zijn met CWI als aanvrager de activiteiten beter te richten op de vraagzijde van de arbeidsmarkt. De ex ante evaluatoren signaleren echter wel dat de regelgeving nog nadere uitwerking behoeft op het gebied van concretisering van het onderscheid met het nationaal re-integratie-instrumentarium van gemeenten en UWV.
- B. De ex ante evaluatoren kunnen zich vinden in de argumentatie voor een afzonderlijke actie voor (jeugd)gedetineerden. Ze wijzen er wel op dat er bijzonder weinig bekend is

over de effectiviteit op zowel beperking van recidive als instroom op de arbeidsmarkt van dergelijke maatregelen. Wellicht kan evaluatie van de op deze doelgroep gerichte projecten uit het ESF-programma voor 2000-2006 nog nadere aanknopingspunten bieden voor de nadere uitwerking van de regeling.

- C. Ook de activiteiten die deel uitmaken van de actie gericht op verbetering van de toetreding tot de arbeidsmarkt en/of de doorstroming naar vervolgonderwijs van leerlingen uit het praktijk- en voortgezet speciaal onderwijs vult een lacune in het huidige onderwijs- en arbeidsmarktbeleid. De ex ante evaluatoren wijzen wel op het belang van nazorg c.q. een zorgvuldige overdracht van deze leerlingen aan instanties die zijn betrokken bij vervolgtrajecten van deze leerlingen. De lange wachttijd in de sociale werkvoorziening (bij toeleiding naar een dergelijke arbeidsplaats) en de gebrekkige mogelijkheden voor toegespitste begeleiding op de ROC's (bij toeleiding naar vervolgonderwijs) kunnen de lange-termijnpact van deze actie in negatieve zin beïnvloeden.
- D. Deze actie is een voortzetting van een maatregel uit het programma 2000-2006. Op- en omscholing van werknemers is naar mening van de ex ante evaluatoren nog meer pregnant dan in de voorgaande periode; dit zowel gezien de vergrijzing als de ontwikkeling van de kenniseconomie als bedreigingen voor bepaalde bedrijfstakken door internationalisering. De sterkere nadruk op intersectorale mobiliteit kan ertoe leiden dat de middelen meer dan in de voorgaande ESF-periode zullen terechtkomen bij oudere werknemers, waarvoor een carrièreswitch binnen het huidige bedrijf nodig is.
- E. De ex ante evaluatoren onderschrijven de analyse die leidt tot de keuze van inzet op een (relatief klein) aantal voorbeeldprojecten voor sociale innovatie. Omdat binnen het kader van deze regeling geen scholing wordt gefinancierd, is het wel nodig om te waarborgen dat begunstigden ook deel kunnen nemen aan Actie D.
- F. De beoordeling van Actie F is gekoppeld aan die van de ESF-uitvoeringsorganisatie (zie onder).

Hoofdstuk 4 Uitvoeringsorganisatie

De nieuwe inrichting van de uitvoeringsorganisatie leidt naar mening van de ex ante evaluatoren tot een aanzienlijke verbetering in de scheiding van verantwoordelijkheden. Wel zet het korte tijdspad tot de daadwerkelijke start van de uitvoering de betrokken organisaties onder druk bij de implementatie ervan. Daar zal het komende halfjaar de benodigde prioriteit aan moeten worden gegeven.

Mede, omdat de meeste acties (in ieder geval B, C en D; terwijl actie A in ieder geval in de vorm grote overeenkomsten vertoont met de maatregelen A en B uit het voorgaande programma; alleen actie E is nieuw) een voortzetting zijn van activiteiten in het kader van het voorgaande programma, onderschrijven de ex ante evaluatoren dat een uitgebreide on-going evaluatie niet nodig is. Dit geldt alleen al uit het oogpunt van minimalisering van administratieve lasten voor de betrokken organisaties.

Op het gebied van monitoring kan gebruik van het burgerservicenummer een aanzienlijke besparing van administratieve lasten van begunstigden, uitvoerders en deelnemers. De ex ante evaluatoren onderschrijven dan ook het belang ervan gebruik van de hieraan gekoppelde gegevens mogelijk te maken. Vervolgens zal het nog enige inspanningen vereisen te bepalen welke bij het CBS aanwezige gegevens nodig zijn en hoe deze aangeleverd kunnen worden. De set van indicatoren voor monitoring en evaluatie is in overleg met de ex ante evaluatoren tot stand gekomen. Met name de set van indicatoren voor sociale innovatie vraagt nog enige nadere uitwerking. Dat is mede afhankelijk van het uiteindelijke karakter van de te gunnen projecten. De on-going evaluatoren van deze actie zullen daar nog enige aandacht aan moeten besteden. ***PM In september voeren de ex ante evaluatoren een berekening uit van de***

verwachte impact van het programma. Daaraan zijn tevens gekwantificeerde doelstellingen voor het programma te verbinden.

De communicatieparagraaf voldoet aan de vereisten van de Europese Commissie. Mogelijk valt in de praktische uitwerking van de communicatie-activiteiten, met name ten aanzien van de Actie sociale innovatie, voort te bouwen op de kennis die wordt opgedaan in het kader van disseminatie en mainstreaming van het EQUAL-programma.

4.5 Het monitorcomité ESF2

In de periode 2000-2006 is ervoor gekozen om het Comité van Toezicht te laten opereren onder de naam 'Monitorcomité' om zo uiting te geven aan zowel de beleidsmatige taken als de toezichthoudende controle ten aanzien van het ESF. Aangezien in de periode 2007-2013 eenzelfde rol voor het Comité wordt voorgestaan, blijft de naam 'Monitorcomité' van kracht. De taken van het Comité zijn vastgelegd in EG Verordening 1083/2006, art. 65.

De verordening bepaalt dat het Comité wordt voorgezeten door de lidstaat of de managementautoriteit. Er is voor gekozen dat het Monitorcomité ESF2 wordt voorgezeten door de managementautoriteit, in casu de directeur Agentschap SZW. Het Monitorcomité wordt ingesteld bij besluit van de staatssecretaris. In dat besluit zal de definitieve samenstelling van het Comité worden vastgelegd.

4.6 Communicatie

Volgens artikel 69 van de raadsverordening 1083/2006 inzake de structuurfondsen dragen de Lidstaten verantwoordelijkheid voor voorlichting en publiciteit van de activiteiten die uit hoofde van de structuurfondsen programma's worden uitgevoerd.

Algemene uitgangspunten voor communicatie

- De landelijke publiciteitsmaatregelen moeten erop gericht zijn om:
 1. de potentiële begunstigden te informeren over de mogelijkheden en voorwaarden van ESF, zodat ze meer bereid zijn tot het ondernemen van actie;
 2. burgers en begunstigden meer bewust te maken van de rol van ESF;
 3. burgers en begunstigden meer bewust te maken van de rol van de Europese Unie en de bijstandsverlening uit Europese fondsen transparant te maken;
- De kernboodschap moet worden overgebracht. Voor het ESF is dat "werk en meer mogelijkheden voor iedereen" door
 - het bevorderen van het aanpassingsvermogen van werknemers, ondernemers en bedrijven,
 - het vergroten van de mogelijkheden om duurzaam tot de arbeidsmarkt toe te treden, vooral voor werkzoekenden en inactieven, om langdurige en jeugdwerkloosheid te bestrijden en deelname aan de arbeidsmarkt, ook door ouderen, te bevorderen
 - sociale insluiting van mensen met een achterstand bevorderen en discriminatie op de arbeidsmarkt tegen te gaan
 - investeren in menselijk kapitaal
 - versterken van partnerschappen tussen overheden, sociale partners en andere organisaties op het gebied van werkgelegenheid en arbeidsmarkt

De Management Autoriteit zal ten aanzien van de communicatie zich houden aan de vereisten zoals neergeslagen in de implementatieverordening (Hoofdstuk 2, sectie Informatie en communicatie). Het gaat hier dan om de fysieke zichtbaarheid van het ESF, zoals het plaatsen van plaquettes en het uithangen van de Europese vlag.

- Het Monitor comité moet een sleutelrol vervullen bij het verzekeren van de kwaliteit en de doeltreffendheid van de ondernomen informatieactiviteiten.
- De verschillende voorlichtingsinstrumenten moeten voldoen aan de gedetailleerde regels voor de zichtbaarheid van de Europese Unie;
- De Commissie verstrekt technische ondersteuning en expertise aan de nationale overheden en faciliteert de uitwisseling van knowhow, met name via networking;
- De Lidstaten zijn verplicht op regelmatige tijdstippen te rapporteren. Bij de start van de nieuwe planperiode wordt een bijeenkomst georganiseerd om het programma te introduceren en te presenteren. Er zal dan ook aandacht voor het programma in de pers gevraagd worden.

Van OP naar communicatieplan

Er wordt een communicatieplan opgesteld na vaststelling van het Operationeel programma.

In het communicatieplan is een uiteenzetting van de beoogde strategie opgenomen, worden de uitvoeringsmaatregelen per doelgroep toegelicht en worden de budgetten en evaluatie-indicatoren beschreven en vastgelegd. In het communicatieplan wordt per doelgroep een mix aan instrumenten voorgesteld.

Hoofddoelstellingen van het communicatiebeleid:

- (potentieel) begunstigden informeren over de mogelijkheden van ESF en voorzien van actuele informatie voor de correcte uitvoering van ESF;
- (potentieel) begunstigden aanzetten/motiveren tot het gebruik maken van ESF-fondsen;
- meer aansluiting zoeken bij actualiteit en ESF in breder perspectief plaatsen;
- meer aandacht (ook bij deelnemers aan projecten) voor de rol van Europese Unie;
- meer aandacht voor resultaten van projecten;
- de bijstandsverlening uit Europese fondsen doorzichtig maken.

De volgende actoren zijn van belang voor de communicatie:

- (potentieel) begunstigden;
- uitvoerders;
- deelnemers van projecten;
- accountants, afhankelijk van besluitvorming hierover;
- publieke tribune (pers, politiek en burgers);
- EC, SZW;
- Intermediairs/belangenverenigingen.

In de communicatie naar doelgroepen kunnen de accenten verschuiven, mede afhankelijk van bijvoorbeeld de fase in het subsidieproces. Zo worden voorafgaand aan het aanvraagproces (potentiële) begunstigden actief geïnformeerd over doelstellingen, mogelijkheden en voorwaarden van de ESF subsidie. Tijdens het subsidieproces is de voorlichting vooral gericht op de ondersteuning van het subsidieproces en begeleiding van begunstigden (door het adequaat informeren over voorwaarden en wijzigingen). In het natraject ligt het accent van de voorlichting vooral op inhoud en resultaten van projecten door deze actief bekend te (laten) maken.

Verantwoording

Het communicatieplan wordt ter goedkeuring voorgelegd aan de Commissie.

Het Monitor Comité wordt geïnformeerd over de voortgang van de uitvoering van het communicatieplan met de daarbijbehorende voorbeelden van voorlichtingsproducten. In de jaarlijkse rapporten en het eindrapport over de voortgang van de uitvoering van het programma zullen voorbeelden van communicatieactiviteiten worden opgenomen.

5. Financieel overzicht

Op 4 augustus 2006 heeft de Europese Commissie bij beschikking C(2006)3472 de indicatieve verdeling over de lidstaten van de vastleggingskredieten voor de doelstelling “Regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid” voor de periode 2007-2013 vastgesteld. In het kader van de doelstelling “regionaal concurrentievermogen en werkgelegenheid” zijn aan Nederland kredieten toegewezen ter grootte van 1.472.879.499 Euro (prijzen 2004).

Het kabinet heeft besloten dat dit bedrag met een 50/50 verdeling over EFRO en ESF verdeeld wordt. Hieruit volgt dat voor het ESF 2 programma in totaal 736.439.749,50 Euro beschikbaar is. Bovengenoemde beschikking bepaalt tevens dat de kredieten gelijkelijk over de jaren 2007 – 2013 worden verdeeld. Voor ESF 2 betekent dit een jaarlijks budget van 105.205.678,50 euro. Onderstaande tabellen zijn opgesteld in lopende prijzen en kennen dus hogere bedragen (totaal bedrag van 1.660.002.737 Euro).

Financieel plan met de jaarlijkse committeringen van elk fonds in het OP ESF 2

Bedragen in euro's, lopende prijzen

	Structuurfondsen (EFRO of ESF) -1	Cohesiefonds -2	Totaal (3) = (1)+(2)
2007			
In regio's zonder overgangssteun	111.645.107,50		111.645.107,50
In regio's met overgangssteun			
Totaal 2007	111.645.107,50		111.645.107,50
2008			
In regio's zonder overgangssteun	113.878.010,00		113.878.010,00
In regio's met overgangssteun			
Totaal 2008	113.878.010,00		113.878.010,00
2009			
In regio's zonder overgangssteun	116.155.570,00		116.155.570,00
In regio's met overgangssteun			
Totaal 2009	116.155.570,00		116.155.570,00
2010			
In regio's zonder overgangssteun	118.478.681,50		118.478.681,50
In regio's met overgangssteun			
Totaal 2010	118.478.681,50		118.478.681,50
2011			
In regio's zonder overgangssteun	120.848.255,00		120.848.255,00
In regio's met overgangssteun			
Totaal 2011	120.848.255,00		120.848.255,00
2012			
In regio's zonder overgangssteun	123.265.220,00		123.265.220,00
In regio's met overgangssteun			
Totaal 2012	123.265.220,00		123.265.220,00
2013			
In regio's zonder overgangssteun	125.730.524,50		125.730.524,50
In regio's met overgangssteun			

Totaal 2013	125.730.524,50		125.730.524,50
Totaal in regio's zonder overgangsteun (2007-2013)	830.001.368,50		830.001.368,50
Totaal in regio's met overgangsteun (2007-2013)			
Totaal 2007-2013	830.001.368,50		830.001.368,50

Het financiële plan voor ESF 2 is hieronder verdeeld in twee prioriteiten plus een prioriteit voor technische bijstand. De ESF bijdrage wordt in alle prioriteiten berekend op basis van het totaal van de subsidiabele publieke en private uitgaven (conform. EG verordening 1083/2006 art. 53 lid 1, sub a). Als hoofdregel geldt dat het percentage cofinanciering vanuit ESF middelen maximaal 40% bedraagt. Reden voor de afname van het cofinancieringspercentage ten opzichte van de periode 2000-2006 is, dat getracht wordt de uitstraling van het ESF te vergroten. Met een kleiner budget kan nu in verhouding een groter bereik worden gehaald. Op deze hoofdregel zijn twee uitzonderingen: subsidiabele activiteiten gericht op sociale innovatie (activiteit E) en Technische Bijstand (prioriteit 3). In verband met het grotere risico dat met innovatieve projecten gepaard gaat, wordt voor sociale innovatie de ESF bijdrage vastgesteld op maximaal 75% van de totale kosten. De prioriteit technische bijstand kent een co-financieringspercentage van 50% .

Beide prioriteiten zullen voor een groot deel uit de private middelen van samenwerkingsverbanden van werkgevers en werknemers gefinancierd worden.

Financieel plan voor het OP ESF 2 voor de gehele programmaperiode, onderverdeeld naar prioriteiten						
(lopende prijzen)						
	Community Funding	National counterpart	Indicative breakdown of the national counterpart		Total funding (e) = (a)+(b)	Co-financing rate (e) ¹ = (a)/(d)
		(b) (= (c) + (d))				
	(a)		National Public funding	National private funding		
			(c)	(d)		
Vergroten arbeidsaanbod en inclusieve arbeidsmarkt	381.800.630	572.700.944	348.600.575	224.100.369	954.501.574	0,40
Vergroten aanpassingsvermogen en investering menselijk kapitaal	415.000.684	574.084.280	62.941.770	511.142.509	989.084.964	0,42
Technische Bijstand	33.200.055	33.200.055	33.200.055	-	66.400.109	0,50
Totaal	830.001.369	1.179.985.279	444.742.400	735.242.879	2.009.986.647	0,41

6. Procedure EU

Er is vanaf begin 2006 regelmatig ambtelijk overleg geweest tussen SZW en DG Werkgelegenheid van de Europese Commissie. In dat overleg zijn de (concept) Europese regelgeving en aanwijzingen voor het nieuwe ESF programma afgestemd met (voorgenomen) stappen en beslissingen voor de inrichting van het Nederlandse programma. Tevens heeft de DG Werkgelegenheid enkele concepthoofdstukken van het OP ESF becommentarieerd.

Begin september 2006 is het concept Operationeel Programma ESF 2007-2013 in zijn geheel voor ambtelijk commentaar voorgelegd aan DG Werkgelegenheid. In die maand is tevens op DG-niveau overleg geweest tussen de EC en de departementen van SZW en EZ. Eind september 2006 is het concept Operationeel Programma voor bespreking voorgelegd aan de Tweede Kamer.

Parallel aan de invulling van het ESF Operationeel Programma, is onder leiding van het Ministerie van Economische Zaken gewerkt aan de totstandkoming van het Nationaal Strategisch Referentiekader Structuurfondsen 2007-2013 (NSR). In dit kader is eveneens een aantal malen met de EC gesproken. In juli 2006 heeft de EC een reactie gestuurd op het concept NSR.

Het concept-OP ESF kon na overleg met de TK slechts voor goedkeuring worden voorgelegd aan de Europese Commissie tegelijk met of ná indiening van het NSR. Het NSR en het OP ESF zijn beide op **PM** voor goedkeuring ingediend bij de EC. De Commissie heeft formeel vier maanden de tijd om tot een oordeel te komen.

BIJLAGE 1

Indicatieve uitsplitsing per categorie van het geprogrammeerde gebruik van de bijdragen uit de fondsen gebaseerd op artikel 37 lid d van de raadsverordening nr. 1083/2006

Table 1 Code	CODES FOR THE PRIORITY THEME DIMENSION Priority theme	ESF
	Research and technological development (R&TD), innovation and entrepreneurship	
1	R&TD activities in research centres	
2	R&TD infrastructure	
3	Technology transfer	
4	Assistance to R&TD, particularly in SMEs	
5	Advanced support services for firms and groups of firms	
6	Assistance to SMEs for the promotion of environmentally-friendly	
7	Investment in firms directly linked to research and innovation	
8	Other investment in firms	
9	Other measures in SMEs	
	Information society	
10	Telephone infrastructures (including broadband networks)	
11	Information and communication technologies	
12	Information and communication technologies (TEN-ICT)	
13	Services and applications for the citizen (e-learning, e-inclusion, etc.)	
14	Services and applications for SMEs (e-commerce, etc.)	
15	Other measures for use of ICT by SMEs	
	Transport	
16	Railways	
17	Railways (TEN-T)	
18	Mobile rail assets	
19	Mobile rail assets (TEN-T)	
20	Motorways	
21	Motorways (TEN-T)	
22	National roads	
23	Regional/local roads	
24	Cycle tracks	
25	Urban transport	
26	Multimodal transport	
27	Multimodal transport (TEN-T)	
28	Intelligent transport systems	
29	Airports	
30	Ports	
31	Inland waterways (regional and local)	
32	Inland waterways (TEN-T)	
	Energy	
33	Electricity	
34	Electricity (TEN-E)	
35	Natural gas	
36	Natural gas (TEN-E)	
37	Petroleum products	
38	Petroleum products (TEN-E)	
39	Renewable energy: wind	
40	Renewable energy: solar	
41	Renewable energy: biomass	
42	Renewable energy: hydroelectric, geothermal and other	
43	Energy efficiency, co-generation, energy management	
	Environmental protection and risk prevention	
44	Management of household and industrial waste	
45	Management and distribution of water (drink water)	
46	Water treatment (waste water)	
47	Air quality	
48	Integrated prevention and pollution control	
49	Mitigation and adaptation to climate change	
50	Rehabilitation of industrial sites and contaminated land	
51	Promotion of biodiversity and nature protection (including Natura 2000)	
52	Promotion of clean urban transport	
53	Risk prevention (prevent and manage natural and technological risks)	
54	Other measures to preserve the environment and prevent risks	
	Tourism	
55	Promotion of natural assets	
56	Protection and development of natural heritage	

57	Other assistance to improve tourist services	
	Culture	
58	Protection and preservation of the cultural heritage	
59	Development of cultural infrastructure	
60	Other assistance to improve cultural services	
	Urban and rural regeneration	
61	Integrated projects for urban and rural regeneration	
	Increasing the adaptability of workers and firms, enterprises and entrepreneurs	
62	Development of life-long learning systems and strategies in firms	341.397.887
63	Design and dissemination of innovative and more productive ways of organising work	20.000.000
64	Development of specific services for employment, training and support in connection with restructuring of sectors and firms and development of systems for anticipating economic changes and future requirements in terms of jobs and skills	
	Improving access to employment and sustainability	
65	Modernisation and strengthening labour market institutions	
66	Implementing active and preventive measures on the labour market	
67	Measures encouraging active ageing and prolonging working lives	
68	Support for self-employment and business start-up	
69	Measures to improve access to employment + meer vrouwen op de arbeidsmarkt	110.000.000
70	Specific action to increase migrants' participation in employment and thereby strengthen their social integration	66.745.540
	Improving the social inclusion of less-favoured persons	
71	Pathways to integration and re-entry into employment for disadvantaged people; combating discrimination in accessing and progressing in the labour market and promoting acceptance of diversity at the workplace	58.915.180
	Improving human capital	
72	Design, introduction and implementation of reforms in education and training systems in order to develop employability, improving the labour market relevance of initial and vocational education and training, updating skills of training personnel with a view to innovation and a knowledge based economy	103.101.565
73	Measures to increase participation in education and training throughout the life-cycle, including through action to achieve a reduction in early school leaving, gender-based segregation of subjects and increased access to and quality of initial vocational and tertiary education and training	
74	Developing human potential in the field of research and innovation, in particular through post-graduate studies and training of researchers, and networking activities between universities, research centres and businesses	6.821.988
	Investment in social infrastructure	
75	Education infrastructure	
76	Health infrastructure	
77	Childcare infrastructure	
78	Housing infrastructures	
79	Other social infrastructure	
	Mobilisation for reforms in the fields of employment and inclusion	
80	Promoting partnerships, pacts and initiatives through the networking of relevant stakeholders	
	Strengthening institutional capacity at national, regional and local level	
81	Mechanisms for improving good policy and programme design, monitoring and evaluation at national, regional and local level, capacity building in the delivery of policies and programmes.	
	Reduction of additional costs hindering the outermost regions development	
82	Compensation of any additional costs due to Accessibility deficit and territorial fragmentation	
83	Specific action addressed to compensate additional costs due to size market factors	
84	Support to compensate additional costs due to climate conditions and relief difficulties	
	Technical assistance	
85	Preparation, implementation, monitoring and inspection	22.093.193
86	Evaluation and studies; information and communication	7.364.397
Total		736.439.750

TOTAL EARMARKING (BLUE CATEGORIES):

TABLE 2:		CODES FOR THE FORM OF FINANCE DIMENSION	
Code		Form of finance	
1		Non-repayable aid	736.439.750
2		Aid (loan, interest subsidy, guarantees)	
3		Venture capital (participation, venture-capital fund)	
4		Other forms of finance	
Total			736.439.750

TABLE 3:		CODES FOR THE TERRITORIAL DIMENSION	
Code		Territory type	
1		Urban	500.000.000
2		Mountains	
3		Islands	
4		Sparsely and very sparsely populated areas	
5	Rural areas (other than mountains, islands or sparsely and very sparsely populated areas)		206.982.160
6		Former EU external borders (after 30.04.2004)	
7		Outermost region	
8		Cross-border cooperation area	
9		Transnational cooperation area	
10		Inter-regional cooperation area	
0		Not applicable	29.457.590
Total			736.439.750